

Valsts probācijas
dienests

DROŠĀKAI
SABIEDRĪBAI 15

PUBLISKAIS PĀRSKATS 2018

Priekšvārds	3
Pamatinformācija	4
Dienesta struktūra	5
Dienesta uzdevumi 2018.gadā	6
Finanšu resursi	7
Dienesta darbības rezultāti	9
Izvērtēšanas ziņojumu sastādīšana	14
Uzraudzība	17
Izlīgumu organizēšana un vadīšana	22
Dienesta konsultatīvās padomes	25
Dienesta veiktie un pasūtītie pētījumi	25
Dienesta īstenotie projekti	26
Dienesta personāls	27
Dienesta komunikācija ar sabiedrību	31
2018.gadā plānotie pasākumi	34

Priekšvārds

Valsts probācijas dienesta (turpmāk – Dienests) speciālisti ik dienu strādā, lai kriminālsoda mērķi tiktu sasniegti un sabiedrība justos drošāk – lai cilvēki, kas reiz pārkāpuši likumu, nedarītu to vēlreiz un noziegumos cietušo būtu mazāk. 2018.gadā Dienests strādāja ar 18185 probācijas klientiem. Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī 2018.gadā lielākais probācijas klientu skaits bija piespiedu darba un uzraudzības funkcijās: piespiedu darbs – 8889 probācijas klienti, uzraudzība – 6720 probācijas klienti.

2018.gadā apritēja 15 gadi kopš dienesta dibināšanas. Dienesta izveide pirms 15 gadiem bija nozīmīgs solis un vienlaikus priekšnosacījums Latvijas kriminālsodu politikas attīstībai, stiprinot sabiedrībā izciešamo sodu lomu, papildinot sodu izpildes saturu ar efektīviem uzvedības korekcijas elementiem, kā arī ieviešot

mūsdienīgus taisnīguma atjaunošanas elementus konfliktiem, ko radījis noziegums. Šodien dienests ir moderna sodu izpildes institūcija, kas izpilda aptuveni 70% no Latvijā piemērotajiem kriminālsodiem, kā arī ar starpnieka palīdzību īsteno izlīgumu kriminālprocesā starp cietušo un likumpārkāpēju.

2018.gadā tika paveikts vērienīgs darbs pie dienesta strukturālajām izmaiņām, lai ar 2019.gadu dienests varētu turpināt pildīt tam dotos uzdevumus vēl efektīvāk. Pārmaiņas dienesta struktūrā un darba organizācijā bija nepieciešamas vairāku iemeslu dēļ, būtiskākie no tiem saistīti ar nepieciešamību pilnveidot dienesta darbības nepārtrauktības mehānismus, noslodzes sabalansēšanu – gan probācijas klientu lietu vadībā, gan tiešo vadītāju un padoto proporcijā, dienesta mobilitāti specifisku funkciju īstenošanā (piem. dzimumnoziedzniekiem paredzēto programmu vadīšanā), kā arī pilnveidot dienesta organizatoriskās un praktiskās spējas darbā ar nākotnes izaicinājumiem. 2018.gadā Dienestā tika veikti divi pētījumi par probācijas klientu recidīvu - noziedzīgu nodarījumu recidīvs personām, kuras notiesātas par dzimumnozieguma izdarīšanu un probācijas klientu noziedzīgu nodarījumu recidīvs: 2013. gada un 2016. gada probācijas klientu izlasēs. Pētījumu rezultāti tiks publicēti 2019.gadā. 2018.gadā dienestā 100% apmērā ieviesta elektroniskā sarakste ar valsts un pašvaldību iestādēm, kā arī paaugstināta e-saziņa ar fiziskām personām.

Par dienesta darbības rezultātiem vēlos pateikties visiem dienesta darbiniekiem. Viņu profesionalitāte, entuziasms, pašaieliedzība un lojalitāte, rūpējoties par sabiedrības drošību ir nenovērtējami. Esmu pārliecināts, ka nākamie gadi nesīs ar vien jaunus izaicinājumus dienesta attīstībā un mēs kopā ar visiem probācijas darbiniekiem un sadarbības partneriem saglabāsim dinamisko attīstības un augsto darba kvalitātes līmeni, lai veidotu drošāku sabiedrību.

Valsts probācijas dienesta vadītājs
Mihails Papsujevičs

Pamatinformācija

Dienesta juridiskais statuss un darbības mērķis

Dienests ir tieslietu ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts politiku tam noteikto funkciju ietvaros.

Dienesta juridiskais statuss, funkcijas, uzdevumi, kompetence un tiesības ir noteiktas Valsts probācijas dienesta likumā un Ministru kabineta 2005.gada 27.decembra noteikumos Nr.1010 „Valsts probācijas dienesta nolikums”.

Dienesta darbības mērķis ir veicināt sabiedrības drošību, nodrošinot kvalitatīvu Dienesta funkciju īstenošanu.

Dienesta funkcijas

Saskaņā ar Valsts probācijas dienesta likuma 6.pantu Dienests īsteno šādas funkcijas:

1. sniedz izvērtēšanas ziņojumu par probācijas klientu;
2. nodrošina probācijas programmu izstrādi un licencētu programmu īstenošanu;
3. organizē kriminālsoda – piespiedu darbs – izpildi;
4. organizē audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs – izpildi;
5. pārbaudes laikā uzrauga personas, pret kurām izbeigts kriminālprocess, tās nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības;
6. pārbaudes laikā uzrauga personas, kuras ir nosacīti notiesātas vai nosacīti pirms termiņa atbrīvotas no brīvības atņemšanas iestādēm;
7. organizē un vada izlīgumu kriminālprocesā;
8. nodrošina papildsoda – probācijas uzraudzības – izpildi.

Lai sekmētu darbības mērķa sasniegšanu, Dienests:

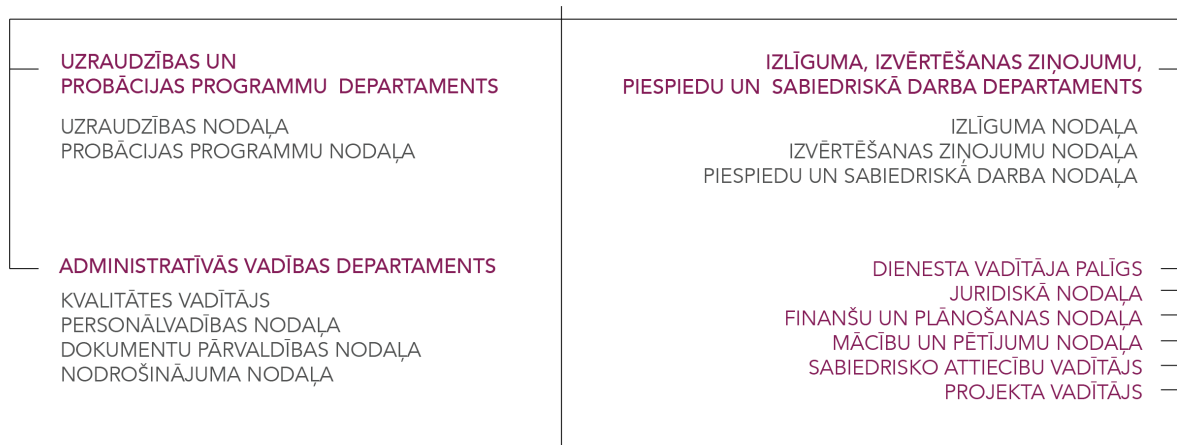
- veicina zinātnisko pētniecību probācijas jomā un nodrošina pētījumu rezultātu efektīvu izmantošanu;
- atbilstoši kompetencei, izstrādā un izplata informatīvos un metodiskos materiālus;
- sniedz mācību metodisko palīdzību un informāciju tiesībsardzības iestāžu amatpersonām;
- piedalās probācijas speciālistu tālākizglītības mācību programmu izstrādē un īstenošanā;
- atbilstoši kompetencei, sniedz priekšlikumus normatīvo aktu izstrādē;
- sagatavo valsts investīciju un starptautisku programmu projektu pieteikumus, kā arī sekmē investīciju programmu īstenošanu;
- piedalās vienotas valsts politikas īstenošanā sociālās atstumtības mazināšanas jomā.

Dienesta struktūra

Dienesta struktūru, darba organizāciju, ierēdņu un darbinieku kompetenci nosaka Dienesta reglaments.

2018.gadā Dienesta sastāvā ietilpst Dienesta centrālais aparāts, 28 teritoriālās struktūrvienības un 9 filiāles. Dienesta teritoriālo struktūrvienību un to filiāļu izvietojums nodrošina funkciju īstenošanu pēc iespējas tuvāk probācijas klienta dzīvesvietai. Dienesta darbu vada iestādes vadītājs.

VALSTS PROBĀCIJAS DIENESTA VADĪTĀJS

28 TERITORIĀLĀS STRUKTŪRVIENĪBAS
9 TERITORIĀLO STRUKTŪRVIENĪBU FILIĀLES
2 TERITORIĀLO STRUKTŪRVIENĪBU DAĻAS

Dienesta uzdevumi 2018.gadā

- Turpināt pilnveidot Dienesta funkciju, darbības organizācijas un nodarbināto sociālo garantiju tiesisko regulējumu.
- Paaugstināt Dienesta administratīvo kapacitāti:
 - 1) nodrošinot slodzes izlīdzināšanu, speciālistu pieejamības un aizvietošanas jautājuma risināšanu, īstenot strukturālas izmaiņas, kas pilnā apmērā stājas spēkā 2019.gadā;
 - 2) 100% apmērā ieviešot elektronisku saraksti ar valsts un pašvaldību iestādēm un paaugstināt e-saziņu ar fiziskām personām;
 - 3) nodrošinot turpmākos PLUS (Probācijas klientu lietu uzskaites sistēma) pilnveidojumu attīstības darbus e-krimināllietas projekta ietvaros.
- Turpināt pilnveidojumu ieviešanu un nostiprināšanu recidīva riska un kriminogēno vajadzību novērtēšanas instrumentu izmantošanā - izvērtēšanas ziņojumu sagatavošanā un uzraudzībā ieviest piecu uzraudzības un atbalsta līmeņu pieeju, kā arī ieviest pilnveidojumus dzimumnoziedznieku risku un vajadzību novērtēšanā.
- Intensificēt sabiedrības iesaisti izlīguma funkcijas īstenošanā, panākot 2018.gadā ne mazāk par 10% izlīguma procesu īpatsvaru, kuru vadīšanā iesaistīts brīvprātīgais.

Finanšu resursi

Pārskata gadā Dienesta īstenotās budžeta programmas (apakšprogrammas):

- 04.03.00 "Probācijas īstenošana";
- 70.10.00 „Citu ES instrumentu projektu un pasākumu īstenošana (2014-2020)” – projekts “Taisnīguma atjaunošana prakses darbā ar cietušajiem bērniem ieviešana, projekta Nr. JUST/2015/SPOB/AG/VICT/9344;
- 62.07.00 “Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana (2014-2020)” – Projekts “Probācijas klientu uzskaites sistēmas pilnveidošana”, projekta Nr.2.2.1.1/17/I/011.

Pamatbudžeta apakšprogrammas 04.03.00 “Probācijas īstenošana” finanšu resursi

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gada (faktiskā izpilde), EUR	Pārskata gadā	
			Gada plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	7 267 464	8 379 699	8 328 878
1.1.	Dotācija	7 267 464	8 379 699	8 328 878
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	7 219 944	8 379 699	8 328 878
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	7 153 206	8 303 036	8 252 215
2.1. 1.	Kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	3 750	3 750	3 750
2.1. 2.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	800	-	-
2.1. 3.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	7 148 656	8 299 286	8 248 465
2.2	Izdevumi kapitālieguldījumiem	66 738	76 663	76 663

Pārskata gadā pamatbudžeta apakšprogrammas 04.03.00 “Probācijas īstenošana” līdzekļi tika izlietoti Dienesta darbības nodrošināšanai, iemaksām starptautiskajā nevalstiskajā organizācijā “Eiropas probācijas konference” (C.E.P.) un organizācijā “Eiropas forums taisnīguma atjaunošanai” (European Forum for Restorative Justice – ERFJ).

Pārskata gadā ir palielināti izdevumi, lai nodrošinātu Valsts probācijas dienesta likuma grozījumos noteikto probācijas klientu uzraudzības ietvaros paredzēto sociālās rehabilitācijas pakalpojumu līdzfinansēšanu un tika piešķirts finansējums 49 500 euro apmērā.

Pamatbudžeta apakšprogrammas 70.10.00 „Citu ES instrumentu projektu un pasākumu īstenošana (2014-2020)” finanšu resursi

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gada (faktiskā izpilde), EUR	Pārskata gadā	
			Gada plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	6 624	8 854	4 400
1.1.	Dotācija	1 009	7 679	2 821
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība	5 615	1 175	1579
2.	Izdevumi (kopā)	5 045	10 433	4 387
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	5 045	10 433	4 387
2.1. 1.	Kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1. 2.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	5 045	10 433	4 387
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Pārskata gada pamatbudžeta apakšprogrammas 70.10.00 “Citu ES instrumentu projektu un pasākumu īstenošana (2014-2020)” līdzekļi tika izlietoti projekta “Taisnīguma atjaunošana praksēs darbā ar cietušajiem bērniem ieviešana”, projekta Nr. JUST/2015/SPOB/AG/VICT/9344 īstenošanai.

Pamatbudžeta apakšprogrammas 62.07.00 “Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana (2014-2020)” finanšu resursi

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gada (faktiskā izpilde), EUR	Pārskata gadā	
			Gada plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	-	48 107	39 223
1.1.	Dotācija	-	48 107	39 223
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	-	48 107	39 223
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	-	48 107	39 223
2.1. 1.	Kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1. 2.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1. 3.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	-	48 107	39 223
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Pārskata gada pamatbudžeta apakšprogrammas 62.07.00 “Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana (2014-2020)” līdzekļi tika izlietoti projekta “Probācijas klientu uzskaites sistēmas pilnveidošana”, projekta Nr.2.2.1.1/17/I/011 īstenošanai.

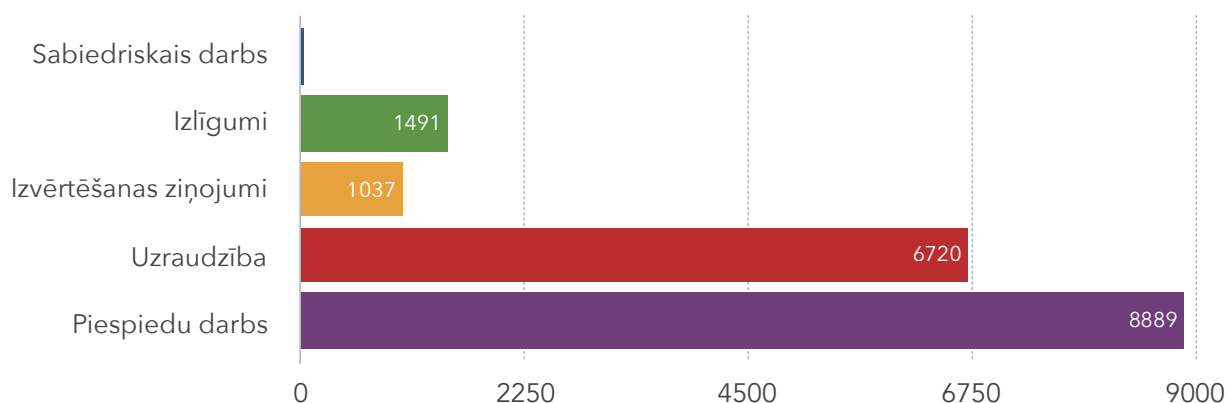
Dienesta darbības rezultāti

Pārskata gadā Dienests strādāja ar 18 182 probācijas klientiem (probācijas klienti, ar kuriem Dienests turpināja darbu no iepriekšējiem gadiem un probācijas klienti, ar kuriem Dienests uzsāka darbu pārskata gadā).

Pārskata gadā Dienests uzsāka darbu ar 11 497 probācijas klientiem, no kuriem 28% bija jaunieši (7% 11 – 17 gadu vecumā un 21% 18 - 25 gadu vecumā). 18% gadījumu probācijas klienti ir izdarījuši zādzību, krāpšanu, piesavināšanos nelielā apmērā, 11% vadījuši transporta līdzekli alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē, 10% gadījumu izdarījuši zādzību.

Krimināllikuma pants	%	
180.pants	Zādzība, krāpšana, piesavināšanās nelielā apmērā	18%
262.pants	Transportlīdzekļa vadīšana alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē	11%
175.pants	Zādzība	10%
185.pants	Mantas tīša iznīcināšana un bojāšana	6%
253 .pants	Narkotisko un psihotropo vielu neatļauta izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, pārvadāšana un pārsūtīšana	5%
176.pants	Laupīšana	3%
253.2.pants	Narkotisko un psihotropo vielu neatļauta iegādāšanās, glabāšana un realizēšana nelielā apmērā un narkotisko un psihotropo vielu neatļauta lietošana	3%
253.1. pants	Narkotisko un psihotropo vielu neatļauta izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, pārvadāšana un pārsūtīšana realizācijas nolūkā un neatļauta realizēšana	2%
312.pants	Izvairīšanās no soda izciešanas	2%
260. pants	Ceļu satiksmes noteikumu un transportlīdzekļu ekspluatācijas noteikumu pārkāpšana	2%
Citi		38%

Probācijas klientu, ar kuriem Dienests uzsāka darbu 2018.gadā, skaits sadalījumā pēc izdarītā noziedzīgā nodarījum

Probācijas klientu skaits, ar kuriem Dienests strādāja 2018.gadā (sadalījumā funkcijās)

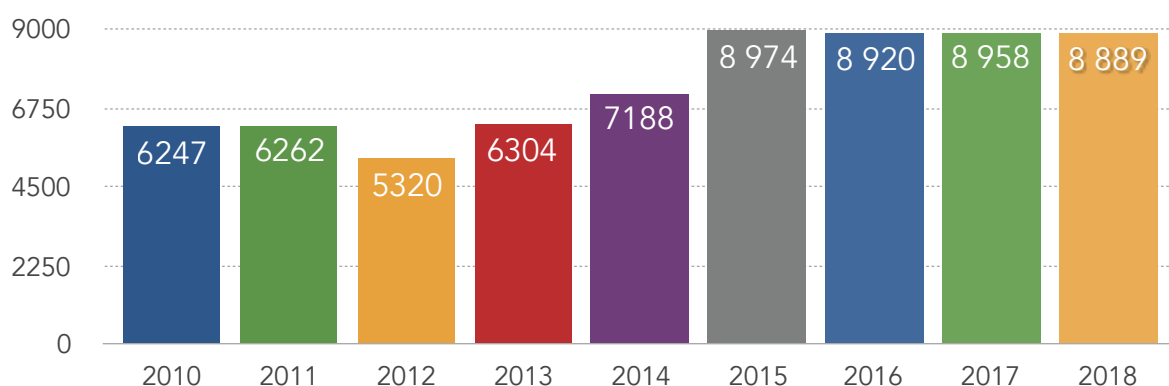
Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī 2018.gadā lielākais probācijas klientu skaits ir piespiedu darba un uzraudzības funkcijās. Gan kopējo probācijas klientu skaitu, gan probācijas klientu skaitu katrā Dienesta funkcijā ik gadu ietekmē vairāki savstarpēji saistīti faktori: demogrāfiskā situācija, sociāli ekonomiskie faktori, izmaiņas kriminālsodu politikā, Dienesta darba efektivitāte u.c.

Viena probācijas klienta izmaksas dienā 2018.gadā bija 1.84 eiro.

KRIMINĀLSODA – PIESPIEDU DARBS UN AUDZINOŠA RAKSTURA PIESPIEDU LĪDZEKĻA BĒRNIEM – SABIEDRISKAIS DARBS – IZPILDES ORGANIZĒŠANA

Piespiedu darbs ir viens no sabiedrībā izciešamajiem kriminālsodiem, kuru persona izcieš no mācībām vai pamatdarba brīvajā laikā savas dzīvesvietas apvidū, bez atlīdzības veicot sabiedriski derīgu darbu. Dienests kriminālsoda – piespiedu darbs – izpildi organizē no 2005.gada

2018.gadā piespiedu darba izpilde tika organizēta 8889 probācijas klientiem.

Probācijas klientu skaits piespiedu darba jomā

2018.gadā Dienests izpildei saņēma 5966 tiesas nolēmumus un prokurora priekšrakstus par sodu, ar kuriem probācijas klientam piemērots piespiedu darbs.

2018.gadā saņemtajos tiesu nolēmumos un prokuroru priekšrakstos par sodu piespiedu darbs tika piemērots:

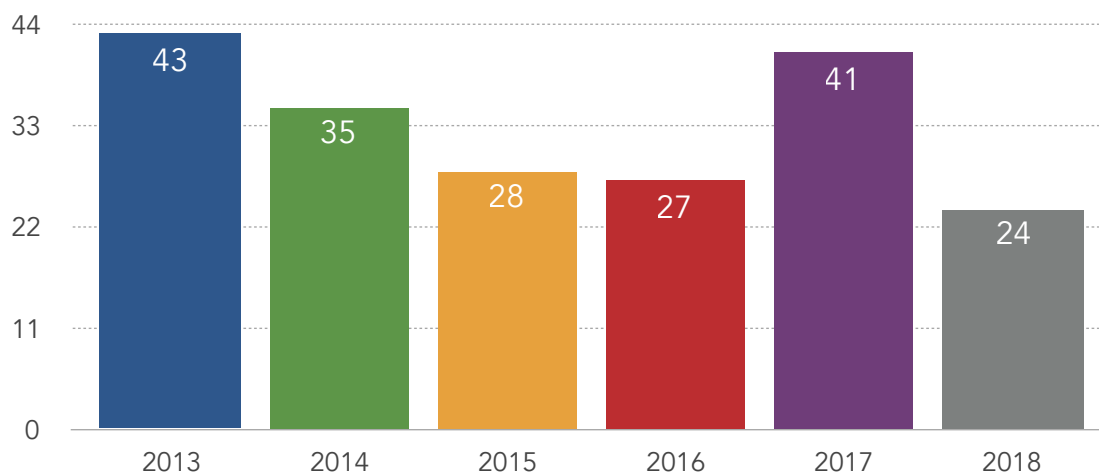
- 25,2% par zādzību, krāpšanu un piesavināšanos nelielā apmērā (Krimināllikuma 180.pants);
- 20% par transportlīdzekļa vadīšanu alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē (Krimināllikuma 262.pants, 262.pirmā daļa);
- 10,3% par svešas kustamas mantas slepenu vai atklātu nolaupišanu (Krimināllikuma 175.pants);
- 9% par narkotisko un psihotropo vielu neatļautu iegādāšanos, glabāšanu un realizēšanu nelielā apmērā un narkotisko un psihotropo vielu lietošanu bez ārsta nozīmējuma (Krimināllikuma 253., 253.2 pants);
- 4% par svešas mantas tišu iznīcināšanu vai bojāšanu (Krimināllikuma 185.pants);
- 31,5% par citiem Krimināllikuma pantiem.

Piespiedu darba izpildes laikā probācijas klienti 2018.gadā nostrādāja **522 385** (t.sk. nepilngadīgie – 13 085) piespiedu darba stundas, kas ir par 28 571 stundu mazāk kā 2017.gadā.

Saskaņā ar minimālās stundas tarifa likmi 2018.gadā, probācijas klientu darbs darba devējiem 2018.gadā jāva ietaupīt vismaz **1 298 872 euro**¹. No 2005.gada piespiedu darbos apveiktie darbi dara devējiem lāvuši ietaupīt, tad tas sastāda vismaz **9 830 942 euro**.

Piespiedu darba piemērošana par Krimināllikuma 174.pantu - *Cietsirdība un vardarbība pret nepilngadīgo un mazgadīgo*

Saskaņā ar Krimināllikuma 174.pantu - *Cietsirdība un vardarbība pret nepilngadīgo un mazgadīgo* – 2018.gadā Dienestā saņemti izpildei 24 nolēmumi, kas ir par 17 nolēmumiem mazāk kā 2017.gadā un tas ir mazākais saņemto nolēmumu skaits kopš 2013.gada. 2018.gadā no saņemtajiem nolēmumiem 20 gadījumos ir piemērots piespiedu darbs un papildsods probācijas uzraudzība, savukārt četros gadījumos piemērots tikai piespiedu darbs. 17 gadījumos sodu par Krimināllikuma 174.pantu piemēroja tiesa un septiņos gadījumos kriminālprocess ir izbeigts ar prokurora priekšrakstu par sodu. Sadalījumā pa dzimumiem ir vērojamas izmaiņas, proti, ja no 2013. - 2016.gadam bija novērojama tendence, ka visvairāk notiesātie par Krimināllikuma 174.pantu bija vīrieši, tad 2018.gadā 13 gadījumos notiesātas ir sievietes un 11 gadījumos vīrieši.

Saņemto nolēmumu skaita dinamika par KL 174.pantu

Probācijas klienti visos gadījumos tika nodarbināti atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72.panta trešās daļas noteiktajam. Probācijas klienti veica darbus pašvaldībās, novada domēs, pagasta pārvaldēs, sociālajā mājā, biedrībās, nodibinājumos, slimnīcās un namu apsaimniekošanas iestādēs.

Audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis – sabiedriskais darbs

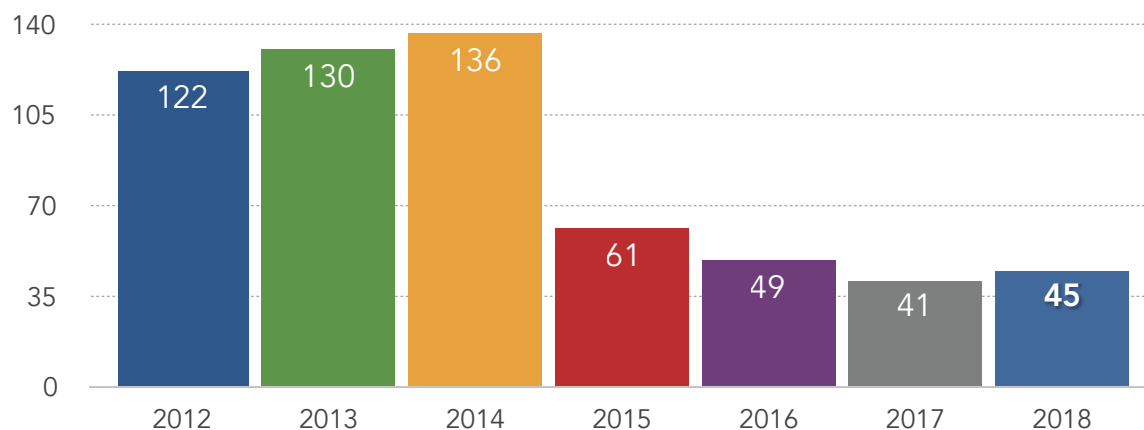
Līdzīgi kā kriminālsodu – piespiedu darba izpildes organizēšanu, audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs – izpildes organizēšanu Dienests uzsāka 2005.gadā. Sabiedriskais darbs ir viens no likumā „Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem” paredzētajiem

¹ Ministru kabineta 2015.gada 24.novembra noteikumi Nr.656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu” (stājas spēkā 01.01.2016.) un Ministru kabineta 2017.gada 29.augusta noteikumi Nr.511 “Grozījums Ministru kabineta 2015.gada 24.novembra noteikumos Nr.656 “Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu” (stājas spēkā 01.01.2018.)

audzinoša rakstura piespiedu līdzekļiem, kuru var piemērot bērniem vecumā no 11 līdz 18 gadiem, ja bērns ir izdarījis tādu nodarījumu, par kuru likumā paredzēta kriminālatbildība.

Pēc satura sabiedriskais darbs ir līdzīgs kriminālsodam – piespiedu darbs, jo arī šajā gadījumā bērns bez atlīdzības no mācībām un darba brīvajā laikā veic sabiedrībai derīgu darbu. Ņemot vērā, ka sabiedrisko darbu var piemērot bērniem vecumā no 11 līdz 18 gadiem, tad uz šo kategoriju attiecas virkne prasību, kas saistītas ar nodarbināšanas ierobežojumiem darba drošības un aizsardzības jomā. Audzinoša rakstura piespiedu līdzekļi valstij paredz iespēju alternatīvā veidā (ārpus krimināltiesību sistēmas) reaģēt uz bērnu likumpārkāpumiem. Atšķirībā no krimināltiesībām, kas uzsver nepieciešamību sodīt par izdarīto likumpārkāpumu, audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu mērķis ir orientēt bērnu uz sabiedrības interesēm atbilstošām vērtībām, palīdzot viņam atturēties no pretlikumīgām darbībām, kā arī integrēt sabiedrībā bērnu ar sociālās uzvedības novirzēm².

2018.gadā audzinošā rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs - izpilde tika organizēta 45 probācijas klientiem (probācijas klientu skaits, kuriem izpildes organizēšana uzsākta 2018.gadā un probācijas klientu skaits, kuriem izpildes organizēšana tika turpināta no 2017.gada). 2018.gadā probācijas klientu skaits, kuriem tika organizēta audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs - izpilde, salīdzinot ar 2017.gadu, ir palielinājusies par četriem probācijas klientiem.

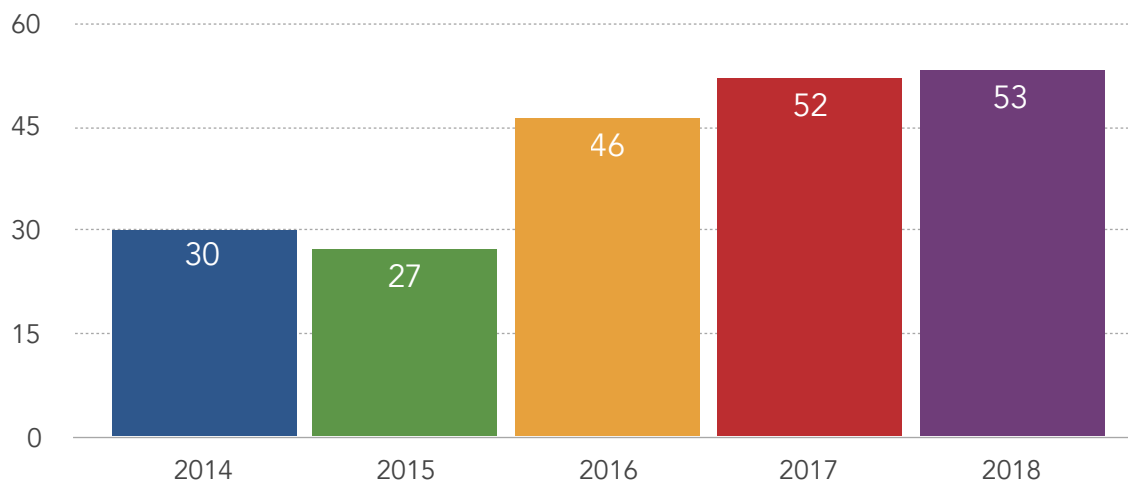
Aktīvo probācijas klientu skaits audzinošā rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs - jomā 2018.gadā

2018.gada laikā probācijas klienti, kuriem tika piemērots audzinošā rakstura piespiedu līdzeklis – sabiedriskais darbs, nostrādāja 744 stundas.

Piespiedu darba un audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs – piemērošana par noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību

2018.gadā Dienestā tika saņemti 53 nolēmumi par noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību, kuros piemērots pamatsods piespiedu darbs vai pamatsods piespiedu darbs un papildsods probācijas uzraudzība, kā arī vienā gadījumā par Krimināllikuma 166.pantu tika piemērots audzinošā rakstura piespiedu līdzeklis – sabiedriskais darbs.

²Pētījums „Atjaunojošā justīcija nepilngadīgo noziedzības kontekstā: Baltijas valstis Eiropas dimensijā” Dr.iur. A.Judins 70.lpp., likuma „Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem” 1.panta otrā daļa.

Saņemto nolēmumu skaita dinamika par KL 160., 161., 162., 162.1, 165., 166.pantu

Dienestā saņemto nolēmumu skaits par noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību, kuros piemērots sods – piespiedu darbs vai pamatsods piespiedu darbs un papildsods probācijas uzraudzība, no kopējā saņemto nolēmumu skaita 2018.gadā ir neliels - 0,9%. Kopumā 2018.gadā piespiedu darba izpilde tika organizēta 80 personām un audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis – sabiedriskais darbs - izpilde vienai personai, kuras sodītas par noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību. 2018.gadā visvairāk ir saņemti nolēmumi par noziedzīgiem nodarījumiem par Krimināllikuma 166.pantu, proti, 33 nolēmumi, savukārt par Krimināllikuma 161., 162.pantu ir saņemti 20 nolēmumi. 2018.gadā visus noziedzīgos nodarījumus par Krimināllikuma 161., 162., 166.pantu bija izdarījuši vīrieši.

Probācijas klienti tika nodarbināti atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72.panta trešajā daļā noteiktajam. Probācijas klienti veica darbus pašvaldībās, novada domēs, pagasta pārvaldēs, kapsētās, biedrībās un nodibinājumos, namu apsaimniekošanas iestādēs.

Nepilngadīgās personas kriminālsoda – piespiedu darbs un audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs – jomā

2018.gadā no 5966 probācijas klientiem, kuriem ir uzsākta piespiedu darba izpildes organizēšana, 215 jeb 3,6% probācijas klienti bija nepilngadīgi, kas ir par 35 probācijas klientiem jeb 0,4% mazāk, salīdzinot ar 2017.gadu. No 215 nepilngadīgajiem probācijas klientiem 128 jeb 59,5% ir nonākuši Dienesta redzeslokā pirmo reizi. 2018.gadā kopumā tika saņemti 249 nolēmumi par piespiedu darba un audzinošā rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs - piemērošanu nepilngadīgām personām.

2018.gadā saņemtajos nolēmumos piespiedu darbs tika piemērots:

- 36,2% par svešas kustamas mantas slepenu vai atklātu nolaupīšanu (Krimināllikuma 175.pants);
- 18% par zādzību, krāpšanu un piesavināšanos nelielā apmērā (Krimināllikuma 180.pants);
- 12,5% par transportlīdzekļa vadīšanu alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē (Krimināllikuma 262.pants, 262.pirmā daļa);
- 7,4% par mantas tišu iznīcināšanu, bojāšanu (Krimināllikuma 185.pants);
- 6% par narkotisko un psihotropo vielu neatļautu izgatavošanu, iegādāšanos, glabāšanu, pārvadāšanu un pārsūtīšanu un par nelikumīgu darbību ar finanšu instrumentiem un maksāšanas līdzekļiem (Krimināllikuma 253.pants un 253.² pants).

Darba devēji piespiedu darba un audzinošā rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs - izpildē

Probācijas speciālisti pievērš arvien lielāku uzmanību darba devēja izvēlei un probācijas klientu nodarbināšanai atbilstoši viņu profesijai, izglītībai un prasmēm. Darba devēji ir ieinteresēti nodarbināt probācijas klientus un arvien biežāk piemeklē veicamos uzdevumus atbilstoši minētajiem kritērijiem. Atsevišķos gadījumos probācijas klients pēc piespiedu darba soda izciešanas tiek pieņemts algotā darbā pie darba devēja, pie kura veica piespiedu darba izpildi.

Kopumā Dienestam noslēgti un ir aktīvi 1533 līgumi par probācijas klientu nodarbināšanu piespiedu un sabiedriskajā darbā, no kuriem 59 līgumi 2018.gadā noslēgti ar jauniem darba devējiem - 30 ar valsts un pašvaldību iestādēm, 19 ar nevalstiskajām organizācijām un 10 ar reliģiskajām organizācijām.

Ņemot vērā to, ka būtiska loma sabiedrībā izciešamo sodu izpildē ir sabiedrības iesaistīšanai, Dienests ir veicinājis nevalstisko organizāciju un reliģisko organizāciju piesaisti, noslēdzot ar minētajām iestādēm 29 jaunus līgumus par probācijas klientu nodarbināšanu piespiedu un sabiedriskajā darbā.

Darba devēju loks ar kuriem Dienests ir noslēdzis līgumus ir apliecinājums tam, ka tiek veicināta sabiedrības iesaiste darbā ar personām, kas pārkāpušas likumu.

Izvērtēšanas ziņojumu sastādīšana

Izvērtēšanas ziņojumu Dienests sniedz pēc tiesas vai prokurora pieprasījuma par apsūdzēto kriminālprocesā vai pēc brīvības atņemšanas iestādes administrācijas pieprasījuma par notiesāto, kurš pretendē uz nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu no soda izciešanas.

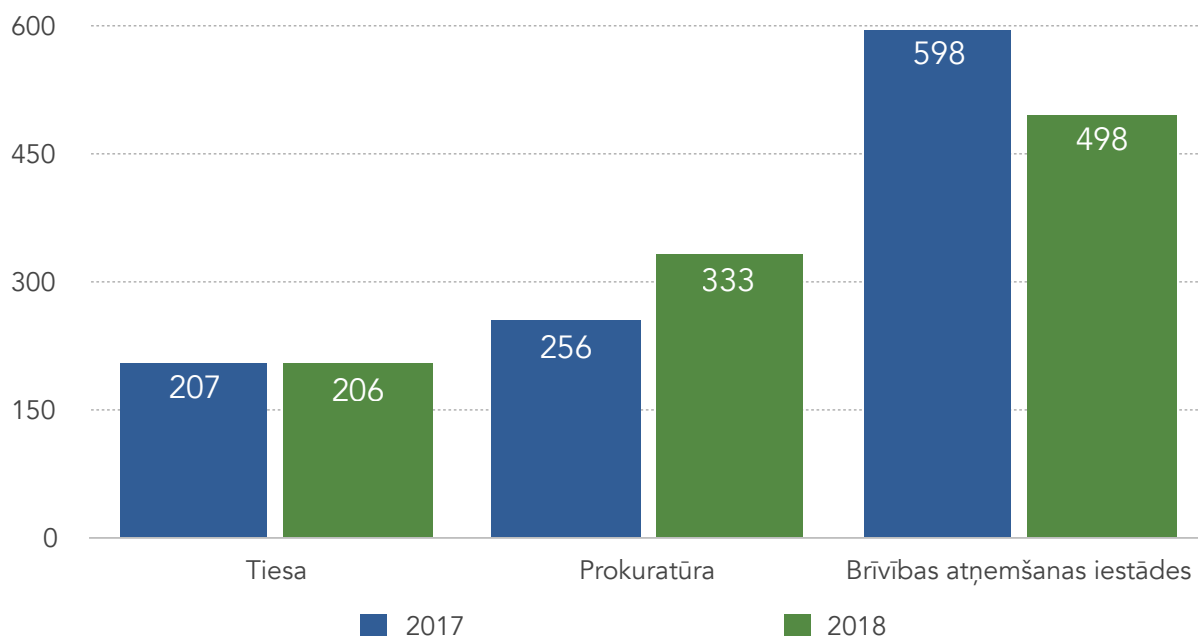
Izvērtēšanas ziņojuma mērķis ir sniegt vispusīgu, objektīvu informāciju, uz kuru balstoties tiks izlemts jautājums par probācijas klientam nosakāmo sodu vai par probācijas klienta nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu no soda izciešanas, kā arī par iespējamiem Dienesta noteiktiem pienākumiem uzraudzības ietvaros, ņemot vērā probācijas klienta domāšanas veidu, uzvedību, attieksmi un noziedzīga nodarījuma izdarīšanu veicinošos sociālos apstākļus, un sniegt informāciju par aizskarto cietušā tiesību vai likumisko interešu atjaunošanu vai tās iespēju.

Izvērtēšanas ziņojums ir būtisks informācijas avots ne tikai prokuroram un tiesai, kuriem ir pieejama vispusīga, objektīva, uz faktiem balstīta informācija ar identificētiem faktoriem, kuri ietekmējuši noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, bet arī sodu izpildes institūcijām (Dienestam, brīvības atņemšanas iestādēm), jo, uzsākot soda izpildi, ir pieejama nozīmīga un plaša informācija, kas ļauj nekavējoties nodrošināt efektīvu darbu ar notiesāto – noteikt pienākumus vai uzsākt īstenot resocializācijas pasākumus.

Izvērtēšanas ziņojums ir būtisks līdzeklis arī cietušā interešu ievērošanā. Izvērtējot noziedzīgā nodarījuma smagumu un bīstamību, uz klausot cietušā viedokli, notiesātajam iespējams noteikt pienākumus, kuri vērsti uz cietušā interešu ievērošanu un aizsardzību.

2018.gadā Dienestam kopumā tika pieprasīti 1037 izvērtēšanas ziņojumi.

498 izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumi saņemti no brīvības atņemšanas iestāžu administrācijām par notiesātajiem, kuri pretendē uz nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu no soda izciešanas, tostarp ar elektroniskās uzraudzības noteikšanu, 333 – pēc prokurora pieprasījuma un 206 – pēc tiesas pieprasījuma par apsūdzētajiem.

Pieprasīto izvērtēšanas ziņojumu skaits pēc pieprasītāja

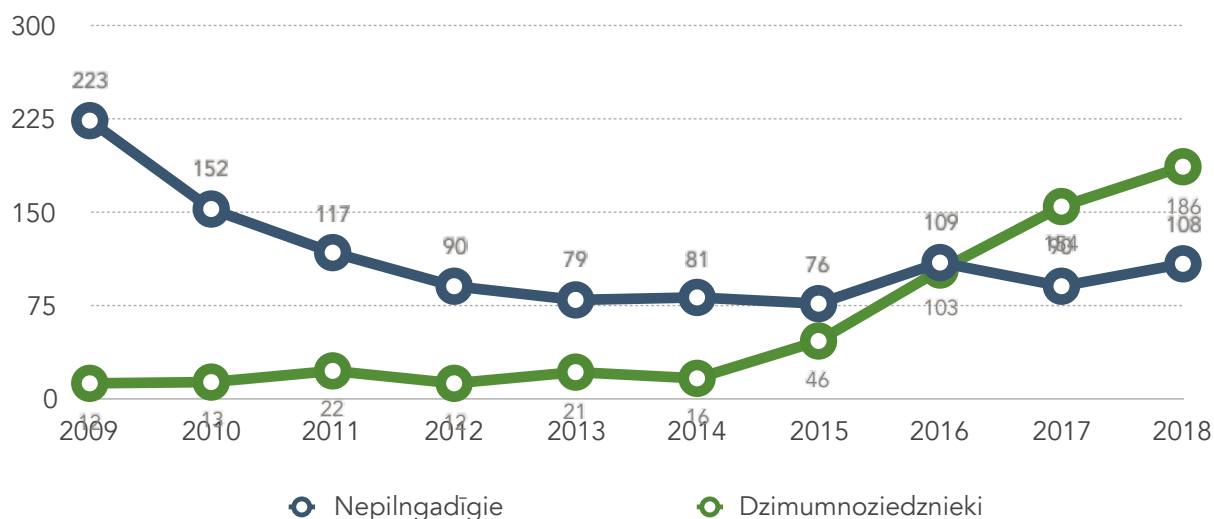
Salīdzinot ar 2016.gadu, 2017.gadā saņemto izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumu skaits ir samazinājies par 16%. Kopējo izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumu skaita kritumu kopš 2011.gada, turpina ietekmēt izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumu skaita samazinājums no brīvības atņemšanas iestāžu administrācijām – vidēji ik gadu izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumu skaits samazinās par 17-18%. 2016.gadā, salīdzinot ar 2015.gadu, tika novērots 18% samazinājums, savukārt 2017.gadā, salīdzinot ar 2016.gadu, tika saņemts par 17% mazāk izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumu.

2018.gadā, salīdzinot ar 2017.gadu, izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumu skaits kopumā ir samazinājies par 2,3%. Kopējo izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumu skaita kritumu turpina ietekmēt izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumu skaita samazinājums pēc brīvības atņemšanas iestāžu pieprasījuma – pēdējos trijos gados ik gadu pieprasījumu skaits samazinās par aptuveni 17%-18%. Tajā pat laikā 2018.gadā ir novērojams izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumu skaita pieaugums pēc prokurora pieprasījuma (salīdzinot ar 2017.gadu pieaugums par 30%).

Dienesta prioritārās mērķa grupas ir probācijas klienti, kuri apsūdzēti vai notiesāti par noziedzīga nodarījuma pret tikumību un dzimumneaizskaramību izdarīšanu, kā arī nepilngadīgie probācijas klienti.

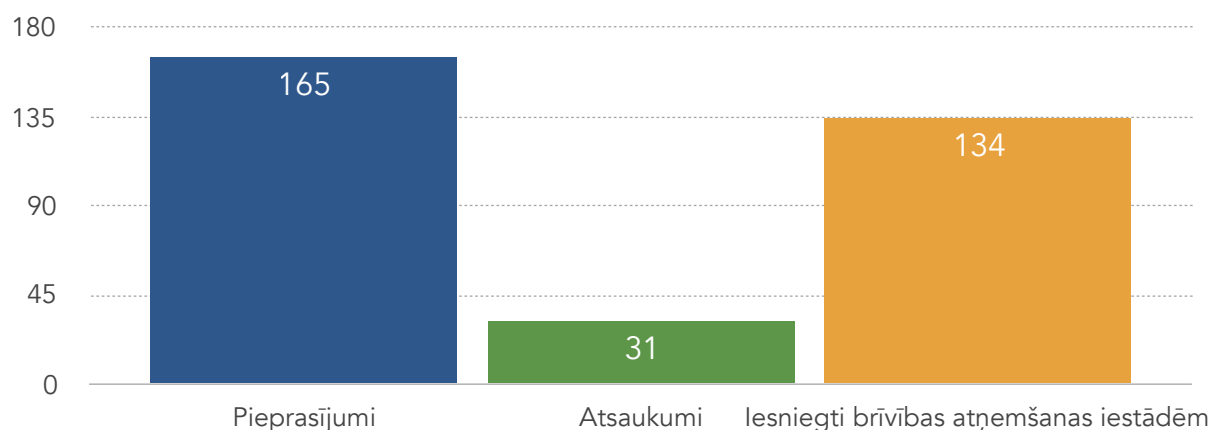
Kopš 2015.gada 2.decembra Kriminālprocesa likums paredz prokuroram kā procesa virzītājam pienākumu pieprasīt no Dienesta izvērtēšanas ziņojumu par personu, kura ir apsūdzēta noziedzīga nodarījuma izdarīšanā pret tikumību un dzimumneaizskaramību, līdz ar to kopš 2015.gada 2.decembra izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumu skaits par personām, kuras ir apsūdzētas noziedzīga nodarījuma izdarīšanā pret tikumību un dzimumneaizskaramību, turpina augt.

No 2019.gada 1.janvāra prokuroram kā procesa virzītājam ir pienākums no Dienesta pieprasīt izvērtēšanas ziņojumu arī par otru Dienesta prioritāro mērķa grupu – nepilngadīgajām personām, kuras ir apsūdzētas noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, līdz ar to 2019.gadā ir sagaidāms izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumu skaita pieaugums par nepilngadīgajiem, kuri apsūdzēti noziedzīga nodarījuma izdarīšanā.

Saņemto izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumu pēc tiesas vai prokurora pieprasījuma skaita dinamika par personām, kuras apsūdzētas noziedzīga nodarījuma izdarīšanā pret tikumību un dzimumneaizskaramību, un nepilngadīgajiem

2018.gadā Dienests saņēma 165 izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumus no brīvības atņemšanas iestāžu administrācijām par notiesātajiem, kuri pretendē uz nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu no soda izciešanas ar elektronisko uzraudzību. 31 izvērtēšanas ziņojumu pieprasījums tika atsaukts, 134 izvērtēšanas ziņojumus Dienests sagatavoja un iesniedza brīvības atņemšanas iestāžu administrācijām.

Pieprasīto izvērtēšanas ziņojumu, atsaukto izvērtēšanas ziņojumu un brīvības atņemšanas iestāžu administrācijām iesniegto izvērtēšanas ziņojumu par notiesātajiem, kuri pretendē uz nosacīti pirmstermiņa atbrīvošanu no soda izciešanas ar elektronisko uzraudzību, skaita dinamika 2018.gadā

No 134 iesniegtajiem izvērtēšanas ziņojumiem Dienests atbalstīja elektroniskās uzraudzības noteikšanu 71 notiesātajam. Seši notiesātie neatbilda nosacītās pirmstermiņa atbrīvošanas no soda izciešanas ar elektronisko uzraudzību tehniskajiem kritērijiem – nepiemērotas dzīvesvietas izvēle, 49 notiesātie netika atbalstīti nosacītai pirmstermiņa atbrīvošanai no soda izciešanas ar elektronisko

uzraudzību personības kritēriju dēļ, astoņi notiesātie netika atbalstīti gan tehnisko, gan personības kritēriju neatbilstības dēļ.

Uzraudzība

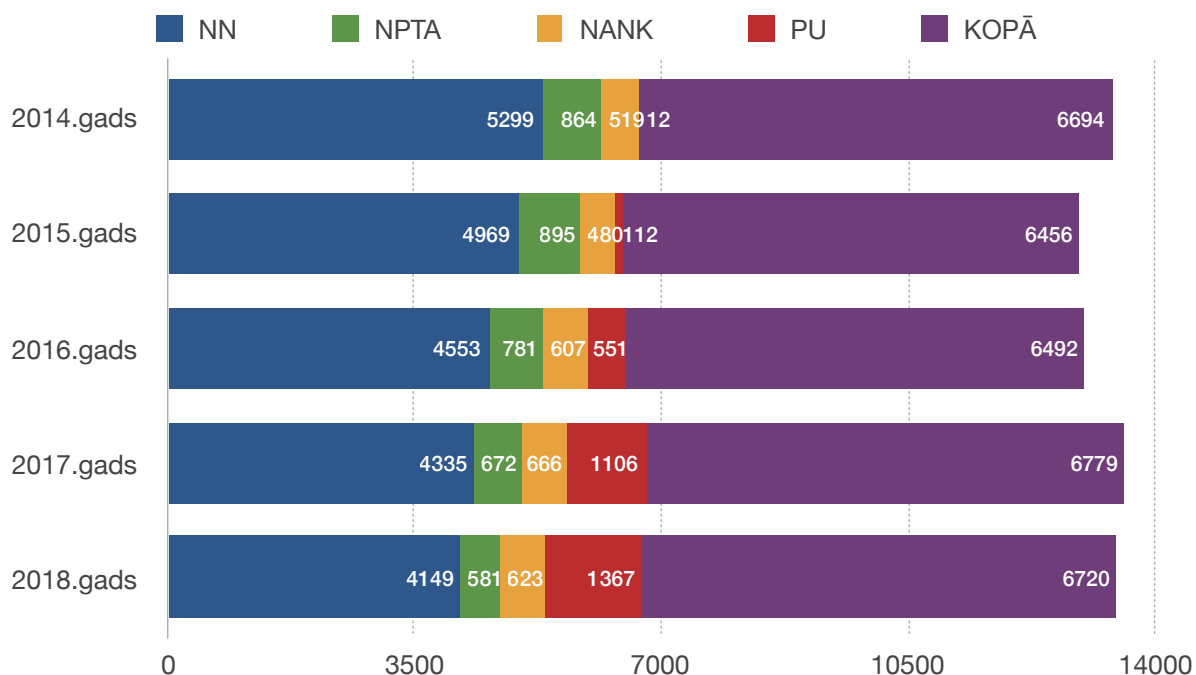
Dienests uzrauga nosacīti no kriminālatbildības atbrīvotas, nosacīti notiesātas, nosacīti pirmstermiņa no brīvības atņemšanas soda izciešanas atbrīvotas personas un personas, kurām ir piemērots papildsods – probācijas uzraudzība.

Probācijas klienta uzraudzība ir virzīta uz Krimināllikumā definēto soda mērķu sasniegšanu - aizsargāt sabiedrības drošību, atjaunot taisnīgumu, sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, resocializēt sodīto personu un panākt, lai notiesātais un citas personas ievērotu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas. Uzraudzības mērķi sasniedz motivējot ievērot vispārpieņemtās sociālās, morāles un tiesību normas, sniedzot atbalstu kriminogēna rakstura problēmu risināšanā un kontrolējot kriminālsodu izpildi reglamentējošā likumā paredzēto, prokurora uzlikto vai dienesta noteikto pienākumu izpildi.

Efektīva sodu izpildes sistēma būtiski palielina iespējas novērst noziedzīgu nodarījumu recidīvu, jo sniedz iespēju prokurora vai tiesas noteiktajā uzraudzības perioda laikā veikt notiesātās personas sociālās uzvedības korekciju. Šajā procesā svarīga ir individuāla pieeja katram probācijas klientam un atbilstoša soda izpildes procesa plānošana. Plānojot un nodrošinot uzraudzības procesu, Dienests ņem vērā uzraudzības perioda ilgumu, Dienesta noteiktos pienākumus, prokurora uzliktos pienākumus, cietušā intereses, probācijas klienta recidīva riska un kriminogēno vajadzību (kriminogēna rakstura problēmu) novērtējumu, un kopā ar klientu sagatavo individuālu uzraudzības plānu.

Recidīva riska un kriminogēno vajadzību novērtēšana ir svarīgs instruments Dienesta darbā ar probācijas klientiem, jo ļauj prognozēt atkārtota noziedzīga nodarījuma izdarīšanas varbūtību un tā novēršanas nolūkā izvēlēties tādu intervences (iejaukšanās probācijas klienta dzīvē) veidu un intensitātes līmeni, kas efektīvi ietekmētu probācijas klientu uzvedību nākotnē. Atbilstoši riska un vajadzību novērtējumam probācijas klienti tiek iedalīti piecos riska līmeņos – ļoti zems, zems, vidējs, augsts un ļoti augsts. Jo augstāks ir recidīva riska līmenis, jo augstāka ir uzraudzības intensitāte (regulāras un motivējošas sarunas ar probācijas klientu, kas vērstas uz izmaiņām viņa uzvedībā, tiek noteikti specifiski pienākumi, piemēram - piedalīšanās atbilstošā probācijas programmā vai speciālista apmeklējums, dzīvesvietas sadzīves apstākļu izvērtēšana, dažādas pārbaudes, piemēram, pārbaude vai probācijas klients apmeklē darbu (sazināšanās ar darba devēju) vai izglītības iestādi (ja klients ir nepilngadīga persona) u.c.). Probācijas klienta recidīva riska un kriminogēno vajadzību novērtējums uzraudzības laikā regulāri tiek pārvērtēts, tādējādi nodrošinot darba fokusēšanu uz attiecīgajā periodā aktuālajām problēmām.

2018.gadā Dienests uzraudzības jomā strādāja ar 6720 personām

Probācijas klientu ar kuriem Dienests strādāja uzraudzības jomā skaita dinamika

Probācijas klientu, kuriem piemērots papildsods – probācijas uzraudzība skaita pieaugums skaidrojams ar izmaiņām normatīvajā regulējumā. 2011.gada 8.jūlijā Saeimā tika pieņemti grozījumi Krimināllikumā, kas paredzēja izslēgt papildsodu – policijas kontrole, aizstājot to ar probācijas uzraudzību. Pārejas noteikumu 14.punkts paredzēja, ka ar 2011.gada 1.oktobri papildsodu – probācijas uzraudzība - sāka piemērot personām, kuras izdarījušas noziedzīgu nodarījumu pēc Krimināllikuma 159., 160., 161., 162., 162.1, 164., 165. un 166.panta, bet ar 2015.gada 1.janvāri personām, kuras izdarījušas noziedzīgu nodarījumu pēc citiem Krimināllikuma Sevišķās daļas pantiem.

2018.gada 2.februārī stājās spēkā 2018.gada 30.janvāra Ministru kabineta noteikumi Nr.63 "Noteikumi par probācijas klientam sniegto sociālās rehabilitācijas pakalpojumu līdzfinansēšanas kārtību un apmēru" (izdoti saskaņā ar Valsts probācijas dienesta likuma 10.1.panta otro daļu), kas nosaka kārtību, kādā Dienests līdzfinansē probācijas klientiem uzraudzības ietvaros paredzētos sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, un līdzfinansējuma apmēru. Dienests, noslēdzot līgumu ar sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedzēju, 70% apmērā (ne vairāk kā 15 EUR dienā) līdzfinansē pakalpojumus, kas ir saistīti ar probācijas klienta uzturēšanos sociālās rehabilitācijas institūcijā un sociālās rehabilitācijas pasākumu nodrošināšanā. Primāri iespēja saņemt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus tiek piedāvāta probācijas klientiem, kuri tiek atbrīvoti no brīvības atņemšanas iestādes un kuriem ir nepieciešama izmitināšana. 2018.gadā sociālās rehabilitācijas pakalpojumi tika līdzfinansēti 8 probācijas klientiem.

Viens no instrumentiem darbā ar probācijas klientiem ir probācijas programmas, kas sniedz iespēju strādāt ar probācijas klientu domāšanas, attieksmes un uzvedības maiņu, lai palīdzētu probācijas klientiem analizēt dažādu dzīves situāciju cēloņu un seku sakarības, mazinātu domāšanas kļūdas un riskus probācijas klienta dzīvē, veicinātu atbildības uzņemšanos, kā arī stiprinātu viņu resursus. Probācijas programmas sniedz iespēju probācijas klientiem pēc ilgstošas atrašanās ieslodzījuma vietā pilnveidot prasmes, kas nepieciešamas ikdienas sadzīves jautājumu

risināšanā, lai mazinātu sociālās atstumtības risku. Nodrošinot probācijas klientu uzraudzību, Dienests īsteno probācijas programmas.

Sociālās uzvedības korekcijas programmas:

Cieņpilnu attiecību veidošana;

Vielu lietošanas menedžments;

Emociju menedžments;

Motivācija izmaiņām;

Temzas ielejas dzimumnoziedznieku grupas darba programma" (darbam sabiedrībā), Programma seksuālos noziegumus izdarījušo personu monitoringam un uzraudzībai (darbam ieslodzījuma vietā);

Uzmanību! Gatavību! Starts!

Sociālās rehabilitācijas programmas:

Dzīves skola 2;

Vienkārši par sarežģīto.

Dienests 2018.gadā uzraudzības jomā uzsāka darbu ar 2969 probācijas klientiem, no kuriem probācijas programmās tika iesaistīti 518 probācijas klienti.

	2014	2015	2016	2017	2018
Probācijas klientu skaits, kuriem uzraudzība uzsākta attiecīgajā gadā	2735	2723	2836	3083	2969
Probācijas programmās iesaistīto probācijas klientu skaits (klienti, kuriem pienākums piedalīties probācijas programmā noteikts attiecīgajā gadā vai iepriekšējā gadā)	552	437	418	655	518

Probācijas programmās iesaistīto probācijas klientu skaita dinamika

2018.gadā probācijas programmās tika iesaistīti 518 probācijas klienti, bet kopumā 2018.gadā dalība probācijas programmās tika nodrošināta 659 probācijas klientiem un notiesātajiem, jo 115 probācijas klienti un notiesātie turpināja dalību probācijas programmās no 2017.gada. 2018.gadā visvairāk – 244 - probācijas klienti tika iesaistīti probācijas programmā "Motivācija izmaiņām", kas ļauj mazināt negatīvismu un sociālo atstumtību, attīstīt sociālās prasmes, izzināt sevi un apgūt sociālās uzvedības modeļus, sekmēt spēju uzņemties atbildību, veicināt motivāciju izvirzīt sociāli atbalstāmus mērķus; probācijas programmā "Dzīves skola 2" (100 probācijas klienti), kas ļauj probācijas klientiem no sociālās atstumtības riska grupām apgūt pamatiemaņas un iegūt informāciju kā organizēt savu ikdienas dzīvi, kā arī "Emociju menedžments" (88 probācijas klienti), kas ļauj noteikt spontānas vardarbīgas uzvedības priekšnosacījumus, riska faktorus, ierosinātājus un augsta riska situācijas, vardarbīgas uzvedības ietekmi uz sevi un citiem, mainīt domāšanas veidu, veicināt paškontroles prasmes, izveidot un pielietot nevardarbīgas uzvedības plānu.

Jauniešu un nepilngadīgo personu uzraudzība

Jaunieša vecumposms mēdz būt sarežģīts laiks viņam pašam, viņa ģimenei un reizēm arī sabiedrībai. Tas ir laiks, kad veidojas personība, un tas notiek aktīvi pārbaudot, pētot, eksperimentējot ar apkārtējo vidi un cilvēkiem tajā. Delinkvence ir universāls attīstības fenomens,

neatkarīgi no kultūrvides un laika, kurā jaunietis aug. Tas nozīmē, ka pārbaudīt robežas, pretoties pieņemtajiem noteikumiem un nepieņemt esošo kārtību ir atbilstoša uzvedība pusaudža un jaunieša vecumā. Pieaugušo uzdevums ir izglītēt jaunieti, palīdzēt viņam iepazīt savas un apkārtējo robežas, palīdzēt augot nenodarīt pāri sev un citiem.

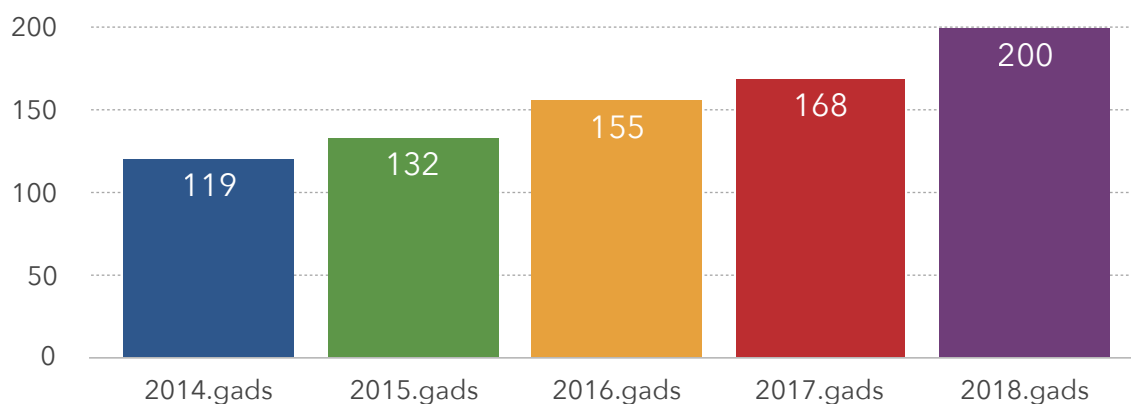
Ņemot vērā, ka liela daļa probācijas klientu ir jaunieši vecumā no 14 līdz 25 gadiem, Dienests ir ņēmis vērā pētījumos norādītās atziņas darbā ar jauniešiem un īstenojis vairākas iniciatīvas. Regulāri tiek padziļinātas Dienesta darbinieku zināšanas darbā ar jauniešiem, lai nodrošinātu vispiemērotākās intervences. Dienestā tiek īstenota probācijas programma jauniešiem "Uzmanību! Gatavību! Starts!" un sadarbībā ar brīvības atņemšanas iestādēm ieslodzījuma vietās tiek īstenota sociālās uzvedības korekcijas programma "EQUIP". 2018.gadā probācijas programmā "Uzmanību! Gatavību! Starts!" tika iesaistīti 23 probācijas klienti vecumā no 16 līdz 25 gadiem, savukārt sociālās uzvedības korekcijas programmā "EQUIP" ieslodzījuma vietās 2018.gadā tika iesaistīti 9 jaunieši.

Darbā ar jauniešiem tiek attīstīts brīvprātīgo darbs jeb līdzgaitniecība. Tas ir brīvprātīgs process, kurā līdzgaitnieks (brīvprātīgais) un jaunietis saturīgi kopā pavada brīvo laiku. Jaunietis apgūst jaunas prasmes un iemaņas, saņem atbalstu un padomu problēmu risināšanā. 2018.gadā līdzgaitniecībā tika iesaistīti 54 jaunieši, no kuriem divas personas bija nepilngadīgas. Par brīvprātīgo līdzgaitnieku var kļūt jebkurš sabiedrības loceklis, kurš vēlas veltīt savu brīvo laiku un sniegt atbalstu jaunietim: uzlabot jaunieša sociālās prasmes, palīdzēt pieņemt atbildīgus lēmumus, veicināt pozitīvu brīvā laika pavadīšanu un palīdzēt jaunietim saskatīt dzīvē jaunas perspektīvas.

2018.gadā Dienests kopumā uzraudzīja 1131 jaunieti (t.sk. 105 nepilngadīgas personas). Salīdzinājumā ar 2017.gadu tas ir par 321 jaunieti mazāk.

Personu, kuras notiesātas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu pret tikumību un dzimumneaizskaramību, uzraudzība

Viena no probācijas klientu kategorijām, kuru uzraudzību nodrošina Dienests, ir probācijas klienti, kuru aktuālā vai kāda no iepriekšējām sodāmībām ir saistīta ar dzimumnozieguma izdarīšanu. 2018.gadā Dienesta uzraudzībā atradās 200 šādi probācijas klienti, kas ir par 32 probācijas klientu vairāk kā 2017.gadā.

Probācijas klientu, kuru aktuālā vai kāda no iepriekšējām sodāmībām ir saistīta ar dzimumnozieguma izdarīšanu, skaita dinamika

Probācijas klientu, kuru aktuālā vai kāda no iepriekšējām sodāmībām ir saistīta ar dzimumnozieguma izdarīšanu pieaugums skaidrojams ar to, ka pēdējos gados šo noziegumu atklāšana, izmeklēšana, vainīgo saukšana pie atbildības un prevencijas jautājumi ir izvirzīti kā prioritāte tiesībsargājošajām iestādēm. Iestāžu speciālistu zināšanas par šo noziegumu izdarīšanas cēloņiem, atklāšanu, izmeklēšanu ir būtiski uzlabojušās, jo tiek organizētas profesionāļu mācības, savstarpējās tikšanās un uzkrāta pieredze. Tāpat par šiem noziegumiem vairāk tiek runāts plašsaziņas līdzekļos un sabiedrība tiek vairāk izglītota, kā rezultātā arī cietušās personas biežāk vēršas tiesībsargājošās instancēs un vairāk tiek uzsākti kriminālprocesi. Dienestā ar dzimumnoziedzniekiem strādā darbinieki, kas ir ieguvuši specializāciju dzimumnoziedznieku uzraudzībā (par dzimumnoziedznieku tiek uzskatīta persona, kas ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu pret personas tikumību un dzimumneaizskaramību, un ir identificējams upuris). Šie speciālisti savā darbā izmanto trīsdaļīgu dzimumnoziedznieku riska un vajadzību novērtēšanas instrumentu (STATIC-99R, STABLE-2007, ACUTE-2007), kas palīdz identificēt dzimumnoziedznieka recidīva risku (noteikt, cik liela ir varbūtība, ka probācijas klients izdarīs jaunu noziedzīgu nodarījumu) un faktorus, kas veicina/veicināja dzimumnozieguma izdarīšanu.

2015.gada 23.novembrī starp Dienestu, Ieslodzījuma vietu pārvaldi un Valsts policiju tika noslēgta starpresoru vienošanās "Par sadarbību atkārtotu noziedzīgu nodarījumu pret tikumību un dzimumneaizskaramību izdarīšanas novēršanai". Balstoties uz starpresoru vienošanos, visos gadījumos, kad persona ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu pret personas tikumību un dzimumneaizskaramību, tiek sasauktas starpinstitūciju sanāksmes, kuru ietvaros katra konkrētā situācija tiek skatīta vairākos griezumos – darbs ar likumpārkāpēju, esošie un potenciālie cietušie, iesaistīto institūciju loma un atbildība, sabiedrības līdzatbildība. 2018.gadā Dienests sasauca 151 starpinstitūciju sadarbības sanākumi par personām, kuras ir sodītas, apsūdzētas vai tiek turētas aizdomās par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu pret personas tikumību un dzimumneaizskaramību, kā arī 258 sanāksmes saistībā ar cita veida noziedzīgu nodarījumu.

2018.gadā Dienests sadarbībā ar brīvības atņemšanas iestādēm ieslodzījuma vietās īstenoja probācijas programmu "Programma seksuālos noziegumus izdarījušo personu monitoringam un uzraudzībai", kuras mērķis ir panākt veiksmīgāku sociālo adaptāciju un mazināt deviantu uzvedību, izvērtēt atkārtotu seksuālo noziegumu veikšanas riskus un izstrādāt ieteikumus notiesātā sagatavošanai pirmstermiņa atbrīvošanai. 2018.gadā probācijas programmā tika iesaistīti 17 notiesātie. 11 notiesātie, kuri probācijas programmu uzsāka 2017.gadā, to turpina vēl 2019.gadā. Darbā ar dzimumnoziedzniekiem tika īstenota arī probācijas programma "Temzas ielejas dzimumnoziedznieku grupas darba programma". Šo programmu īsteno sabiedrībā un tās mērķis ir novērst recidīvu, mainīt indivīda uzvedību, mudināt domāt par notikumiem citādi, atzīt noziedzīgo nodarījumu, atpazīt upura ciešanas un attīstīt empātijas spējas un spējas veidot adekvātas partnerattiecības. 2018.gadā probācijas programmā tika iesaistīti 15 probācijas klienti.

Elektroniskā uzraudzība

Saskaņā ar Krimināllikumā ietverto definīciju elektroniskā uzraudzība ir intensīvas kontroles pasākumi, kurus nosaka tiesa uz laiku no viena mēneša līdz divpadsmit mēnešiem, lai ierobežotu notiesātā brīvu pārvietošanos. Lai īstenotu elektronisko uzraudzību, pie notiesātā ķermeņa piestiprina elektronisku ierīci, kas ļauj kontrolēt viņa atrašanos noteiktā vietā un laikā. 2018.gadā Dienests nodrošināja elektronisko uzraudzību 113 probācijas klientiem. No tiem nosacīti pirms termiņa no soda izciešanas ar elektroniskās uzraudzības noteikšanu 59 notiesātos tiesas atbrīvoja pārskata gadā, bet 54 notiesātajiem elektroniskā uzraudzība turpinājās no 2017.gada. Kopumā no 2015.gada elektroniskā uzraudzība īstenoja 231 notiesātajam, 93,5% gadījumu pārbaudes

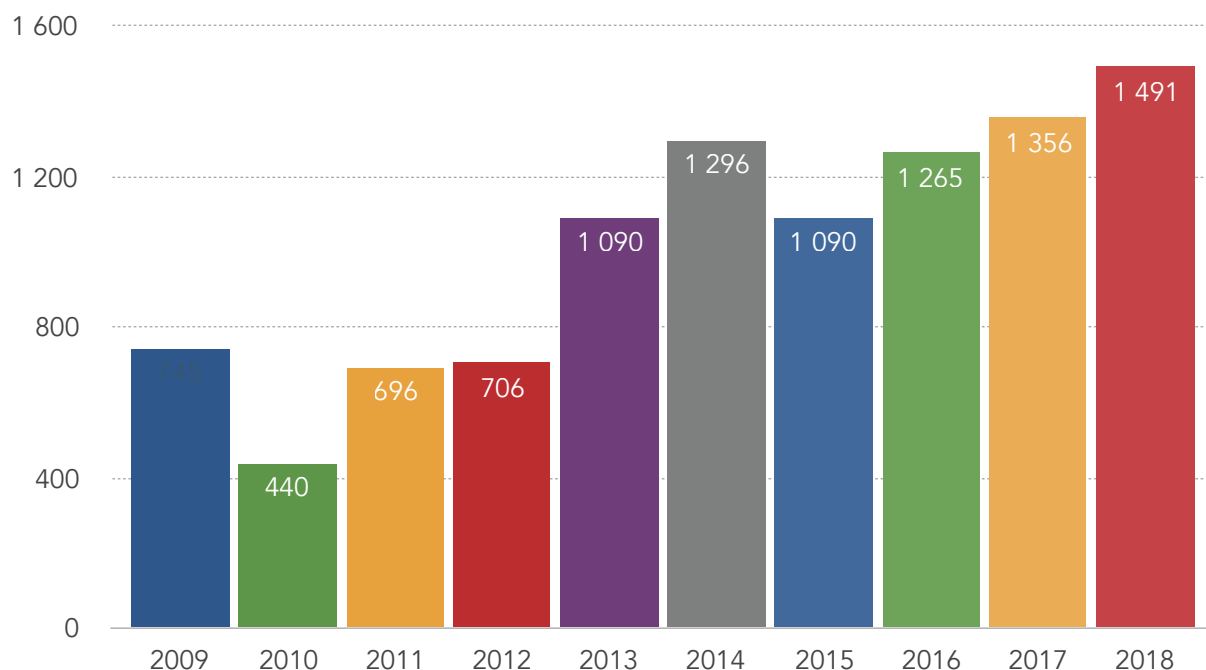
laikā elektroniskā uzraudzība tika pabeigta veiksmīgi (Dienests nav vērsies tiesā ar lūgumu aizstāt neizciesto soda daļu).

Vidēji 80% probācijas klienti, kuri nosacīti atbrīvoti pirms termiņa no soda izciešanas ar elektronisko uzraudzību, ir nodibinājuši darba tiesiskās attiecības, uzsākot pelnīt sev un savām ģimenēm iztiku un maksājot nodokļus.

Izlīgumu organizēšana un vadīšana

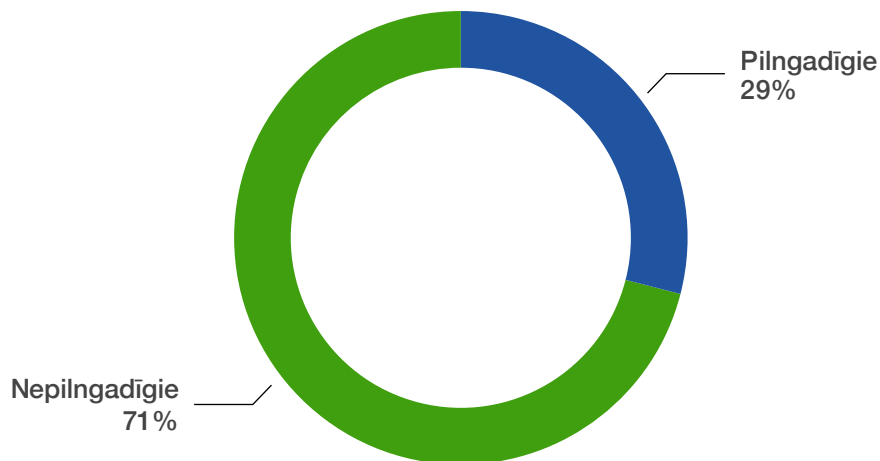
Izlīguma process ir sarunu process, kurā brīvprātīgi iesaistās cietušais un likumpārkāpējs un kuru vada neitrāla persona – starpnieks. Starpnieks ir īpaši apmācīta persona konfliktu risināšanā, kas izlīguma procesā palīdz īstenot miermīlīgas sarunas starp iesaistītajām pusēm, neiesakot risinājumu, nevienu netiesājot, ievērojot konfidencialitāti un neitralitāti. Starpnieki ir gan Dienesta darbinieki, gan sertificēti brīvprātīgā darba veicēji.

2018.gadā Dienestā aktīvi darbojās 19 sertificēti brīvprātīgā darba veicēji un 74 Dienesta darbinieki. 2018.gadā tika organizēts un vadīts 1491 izlīguma process.

Īstenoto izlīguma procesu skaita dinamika

2018.gadā tika saņemti 407 pieprasījumi izlīguma procesa organizēšanai un vadīšanai par gadījumiem, kad noziedzīgu nodarījumu bija izdarījuši nepilngadīgie - tas ir par 10% izlīguma procesu organizēšanas pieprasījumu vairāk kā 2017.gadā.

Probācijas klientu sadalījums izlīguma jomā 2018.gadā

Izlīguma ierosinātāji 2018.gadā galvenokārt bija likumpārkāpēji un, salīdzinot ar 2017.gadu, likumpārkāpēju iesniegumu skaits ir palielinājies par 8%. Pārskata gadā par 17 % ir pieaudzis arī izlīguma pieprasījumu skaits no policijas.

Ik gadu lielākā daļa izlīguma procesu tiek organizēti par dažāda veida zādzībām, krāpšanām, piesavināšanos nelielā apmērā vai mantas bojāšanu. Salīdzinot 2017.gadu ar 2018.gadu, būtiski ir pieaudzis zādzību skaits ar iekļūšanu dzīvoklī vai citā telpā, vai ja zādzība ir izdarīta no glabātavas vai transportlīdzekļa, un par ceļu satiksmes noteikumu vai transportlīdzekļu ekspluatācijas noteikumu pārkāpšanu. 2018.gadā samazinājās izlīgumu skaits par noziedzīgajiem nodarījumiem par svešas mantas tišu iznīcināšanu vai bojāšanu.

Krimināllikuma pants	Skaits 2017.g.	Skaits 2017.g. (nepilngadīgie)	Skaits 2018.g.	Skaits 2018.g. (nepilngadīgie)
Par zādzību, krāpšanu vai piesavināšanos nelielā apmērā (KL 180/1)	305	79	358	82
Par svešas mantas tišu iznīcināšanu vai bojāšanu (KL 185/1)	306	66	269	43
Par zādzību, ja tā izdarīta, iekļūstot dzīvoklī vai citā telpā, vai ja tā izdarīta no glabātavas vai transportlīdzekļa (KL 175/3)	179	88	250	73
Par viegla miesas bojājuma tišu nodarīšanu (KL 130/2)	60	14	52	10
Par ceļu satiksmes noteikumu vai transportlīdzekļu ekspluatācijas noteikumu pārkāpšanu (260/1, 260/1.1)	63	0	101	1
Par tāda miesas bojājuma tišu nodarīšanu, kas izraisījis ilgstošu veselības traucējumu vai vispārēju darbības ievērojamu paliekošu zaudēšanu mazāk nekā vienas trešdaļas apmērā (KL 126/1)	67	8	74	12
Par svešas kustamas mantas nolaupišanu, ja tā saistīta ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu (laupišana) (176/1)	29	10	15	3

Noziedzīgo nodarījumu veids pēc Krimināllikuma panta 2017. un 2018.gadā

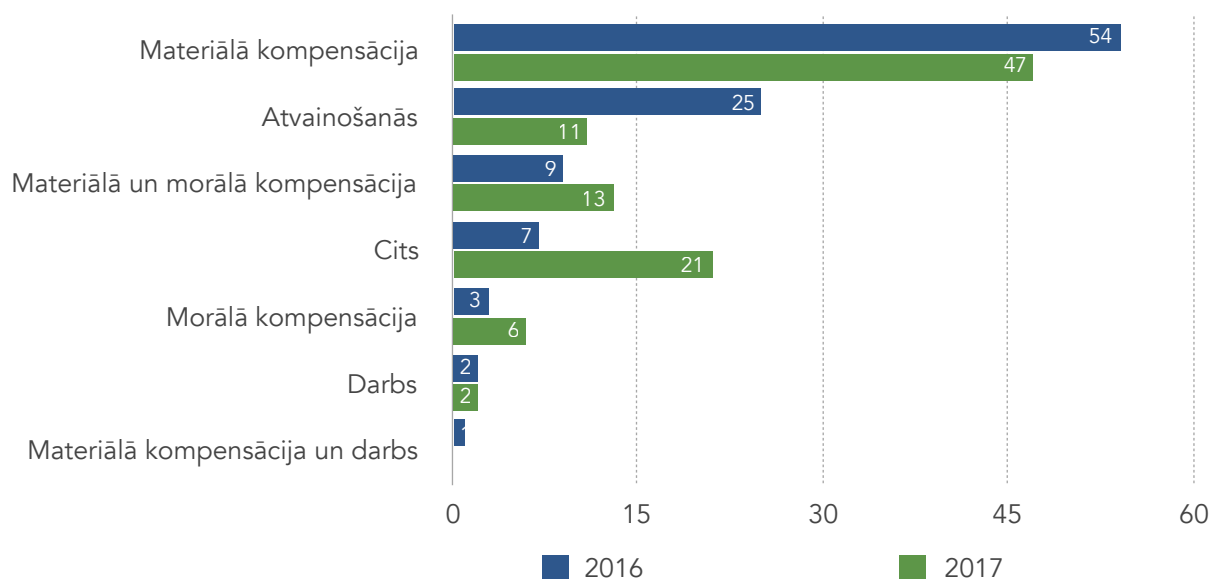
2018.gadā 55% gadījumu iesaistītās puses ieradās uz izlīguma sēdi, kas, salīdzinot ar 2017.gadu, ir par 3% vairāk. Tas ir veicinājis īstenoto izlīguma procesu skaita pieaugumu, kad pusēm ir izdevies sanākt kopā un pārrunāt notikušo izlīguma sēdē. 38% gadījumu – iesaistītās puses izlīga ar nosacījumiem, bet 13% bez nosacījumiem.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī 2018.gadā ļoti liels ir cietušo skaits, kuri atsakās no dalības izlīgumā. Par iemesliem bieži tiek minēta likumpārkāpēja nespēja atlīdzināt radītos zaudējumus vai arī cietušais nevēlas tikties ar likumpārkāpēju personīgu iemeslu dēļ, tāpat arī no izlīguma procesa atsakās cietušie – juridiskās personas, it īpaši tirdzniecības vietas.

	2017.g. kopā (skaits)	2017.g. nepilngadīgie (skaits)	2018.g. kopā (skaits)	2018.g. nepilngadīgie (skaits)
Atteicās cietušais	407	73	448	119
Izlīga ar nosacījumiem	465	162	564	163
Izlīga bez nosacījumiem	177	63	193	46
Atteicās likumpārkāpējs	94	12	99	16
Cits iemesls	114	27	98	22
Nespēja vienoties	39	8	58	17
Atteicās abas puses	16	5	15	2

Īstenoto izlīgumu rezultāti 2017. un 2018.gadā

2018.gadā izlīguma procesos, kuros tika panākta vienošanās ar nosacījumiem, 55% gadījumu iesaistītās puses vienojās par materiālo kompensāciju, kas ir par 8% vairāk kā 2017.gadā. Par būtisku nosacījumu iesaistīto pušu sarunā un izlīgšanas procesā tiek uzskatīta atvainošānās, kuru skaits, tāpat kā materiālās kompensācijas, salīdzinot ar 2017.gadu, ir pieaudzis par 8%. 2018.gadā par 10% ir samazinājies to izlīgumu nosacījumu skaits, kad puses vienojas par citiem nosacījumiem – netuvoties konkrētai personai vai vietai, neapmeklēt konkrēto vietu vai iestādi, kā arī atturēties no darbībām, kas rada cietušajam, viņa ģimenes locekļiem un citām personām emocionālas un fiziskas ciešanas (attēlā norādīts kā "Cits").

Īstenoto izlīgumu iesaistīto pušu nosacījumi 2017. un 2018.gadā procentos

Dienesta konsultatīvās padomes

Lai sekmētu institūciju optimālu sadarbību vienotas politikas īstenošanā probācijas jomā, Dienests saskaņā ar Valsts probācijas dienesta likuma 19.pantu sasauca un organizēja Dienesta Konsultatīvās padomes un Dienesta teritoriālo struktūrvienību konsultatīvo padomju sēdes. Saskaņā ar Ministru kabineta 2007.gada 19.jūnija noteikumiem Nr.402 „Kārtība, kādā sasauca Valsts probācijas dienesta konsultatīvo padomju sēdes un organizē padomju darbu, kā arī pieaicina citu institūciju pārstāvjus”, konsultatīvo padomju sēdes sasauca ne retāk kā divas reizes gadā.

Dienesta Konsultatīvās padomes sastāvā ir:

- 1) Augstākās tiesas pārstāvis;
- 2) Ģenerālprokuratūras pārstāvis;
- 3) Tieslietu ministrijas pārstāvis;
- 4) Latvijas Pašvaldību savienības pārstāvis;
- 5) Dienesta pārstāvis;
- 6) Ieslodzījuma vietu pārvaldes pārstāvis;
- 7) Valsts policijas pārstāvis;
- 8) Vismaz viena tā sociālo pakalpojumu sniedzēja pārstāvis, kas nodrošina sociālās rehabilitācijas pakalpojumus probācijas klientiem.

2018.gadā Latvijā kopumā notika 28 Dienesta rīkotas konsultatīvo padomju sēdes. No šīm sēdēm 1 bija Dienesta Konsultatīvās padomes līmeņa sanāksme, 6 reģionālā līmeņa un 21 bija teritoriālo struktūrvienību līmeņa sanāksmes. Sanāksmēs Dienests sniedza ieskatu par kopīgi paveikto sabiedrības drošības labā, iepazīstināja ar jaunākajiem Dienesta pētījumiem “Noziedzīgu nodarījumu recidīvs personām, kas notiesātas par dzimumnozieguma izdarīšanu” un “Noziedzīgu nodarījumu recidīvs probācijas klientiem”, kā arī godināja Dienesta nodarbinātos, brīvprātīgā darba veicējus un sadarbības partnerus par ieguldījumu Dienesta attīstībā un sabiedrības drošības veicināšanā.

Dienesta veiktie un pasūtītie pētījumi

2018.gadā Dienestā tika veikti divi pētījumi par probācijas klientu recidīvu - Noziedzīgu nodarījumu recidīvs personām, kuras notiesātas par dzimumnozieguma izdarīšanu un Probācijas klientu noziedzīgu nodarījumu recidīvs: 2013. gada un 2016. gada probācijas klientu izlasēs (kohortu) salīdzinājums (pabeigts pētījuma 1.posms).

Pētījuma “Noziedzīgu nodarījumu recidīvs personām, kuras notiesātas par dzimumnozieguma izdarīšanu” mērķis bija raksturot dzimumnoziegumus izdarījušo probācijas klientu grupu un apzināt jaunu noziegumu izdarīšanas (recidīva) rādītājus par dzimumnoziegumiem notiesāto personu grupā. Izpēte parādīja, ka nelielai daļai dzimumnoziedznieku (5%) tiek ierosināts jauns kriminālprocess par dzimumnozieguma izdarīšanu un vairāk kā pusē no jauna izdarīto dzimumnoziegumu gadījumos izdarītā noziedzīgā nodarījuma veids ir tāds pats kā iepriekš

izdarītais dzimumnoziedzums. Ja notiesātais dzimumnoziedznieks atkārtoti izdarīja jaunu noziedzīgu nodarījumu, tad no jauna izdarītais noziedzīgais nodarījums biežāk bija cita veida noziedzīgs nodarījums, nevis dzimumnoziedzums. Tāpat pētījums apstiprināja citos pētījumos konstatēto – vīrieši biežāk nekā sievietes izdara jaunu noziedzīgu nodarījumu, kā arī jaunāki cilvēki biežāk kā vecāki cilvēki atkārtoti izdara noziedzīgus nodarījumus.

Pētījuma "Probācijas klientu noziedzīgu nodarījumu recidīvs" 2013. gada un 2016. gada kohortu salīdzinājums (1.posms) mērķis bija raksturot dažādās probācijas klientu mērķgrupas dažādās Dienesta funkcijās un noskaidrot strukturālās izmaiņas šajās grupās, kā arī salīdzināt recidīva rādītājus 2013. gada un 2016. gada kohortās. Izpēte parādīja, ka 2016. gada kohortā ir augstāki recidīva rādītāji, salīdzinot ar 2013. gada kohortu. Tas ir saistīts ar to, ka Dienests kopš 2012. gada veic uzraudzību jaunai probācijas klientu kategorijai – notiesātiem, kuriem piemērots papildsods "probācijas uzraudzība" 2016. gada kohortā šai grupai bija augstākie recidīva rādītāji, salīdzinot probācijas klientus pēc piederības Dienesta funkcijai, bet 2013. gada kohortā šī grupa nebija pārstāvēta. Tas ietekmēja kopējos recidīva rādītājus abās kohortās. Tāpat tika atklātas statistiski nozīmīgas recidīva rādītāju atšķirības ar piespiedu darbiem notiesāto grupās un 2016. gada probācijas klientiem, kuri notiesāti ar piespiedu darbiem, recidīva rādītāji bija augstāki. Lai gan veiktā analīze parāda recidīva rādītāju atšķirības starp kohortām un atšķirības dažādās probācijas funkciju grupās, tomēr šāda analīze neatbild uz jautājumiem, kādēļ recidīva rādītāji kohortās un dažādās probācijas funkciju grupās atšķiras, kādas pazīmes ir saistītas ar augstākiem un zemākiem recidīva rādītājiem. Lai to noskaidrotu, probācijas klientu recidīva rādītāju un padziļināta gadījumu izpēte tiks turpināta 2019. gadā.

Dienests sniedza informāciju arī Eiropas Padomes Eiropas Komitejas par noziedzības problēmām (European Committee on Crime Problems) un Padomes par penoloģisko sadarbību (Council for Penological Co-operation) sagatavotajai anketai – SPACE II par Dienesta kompetences jautājumiem. 2018. gadā tika turpināta arī ikgadējā izlīguma klientu – likumpārkāpēju, cietušo, kā arī abu pušu atbalstītāju un likumisko pārstāvju – viedokļu apkopošana un analīze. 2018.gadā tika apkopotas aptaujas anketu atbildes par personām, kas izbeidz darba attiecības ar Dienestu.

Līdztekus Dienesta veiktajiem pētījumiem, tika sniegts atbalsts studentu īstenotajām pētījumu iniciatīvām. 2018.gadā Dienests atbalstīja deviņu studentu pētījumu īstenošanu saistībā ar probācijas jomu.

Vairāk informācijas par Dienesta īstenotajiem pētījumiem www.probacija.lv

Dienesta īstenotie projekti

Dienesta projekts Nr.LV08/1 "Alternatīvu brīvības atņemšanai sekmēšana (ieskaitot iespējamo pilotprojektu elektroniskajai uzraudzībai)"

2017.gadā noslēdzās Tieslietu ministrijas un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta programmas "Latvijas korekcijas dienestu un Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu reforma" Dienesta projekta Nr.LV08/1 "Alternatīvu brīvības atņemšanai sekmēšana (ieskaitot iespējamo pilotprojektu elektroniskajai uzraudzībai)" (turpmāk – projekts) īstenošana.

Projekta sasniegtie rezultāti:

1. Ieviesta elektroniskās uzraudzības sistēma, kas dod iespēju daļai ieslodzīto izciest sodu brīvībā.
2. Izstrādāta un ieviesta probācijas programma notiesātiem jauniešiem "Uzmanību! Gatavību! Starts!".
3. Ieviesta brīvprātīgā darba programma – līdzgaitniecība – darbam ar notiesātiem jauniešiem.
4. Pilnveidotas zināšanas un stiprināta profesionālā kapacitāte probācijas, ieslodzījuma vietu un citiem nozares speciālistiem.
5. Tehnoloģiski modernizēts Dienests.
6. Īstenoti vairāki apjomīgi pētījumi, kuru rezultātā attīstīta pētniecības joma kriminālsodu izpildes sistēmā un pilnveidoti Dienesta darba instrumenti.
7. Izveidota profesionālā atbalsta sistēma probācijas speciālistiem.

Projekts īstenots sadarbībā ar Ieslodzījuma vietu pārvaldi, Tiesu administrāciju, Oslo probācijas dienestu, Īlas cietumu, Igaunijas Tieslietu ministriju un Eiropas Probācijas konfederāciju. Projekts īstenots no 2013. gada jūnija līdz 2017. gada aprīlim un šajā laika periodā apgūti 2 683 161 eiro. Projekta īstenošanai saņemts atbalsts no Norvēģijas ar Norvēģijas finanšu instrumentu palīdzību. Norvēģijas finanšu instrumenta līdzfinansējums ir 85% un valsts budžeta līdzfinansējums ir 15%.

Plašāka informācija par Dienesta īstenotajiem projektiem www.probacija.lv

Dienesta personāls

Vidējais 2018. gadā faktiskais nodarbināto skaits Dienestā bija 399 darbinieki.

Vecuma grupa (uz 31.12.2016.)	Kopā
Līdz 29 gadiem	46
30-39 gadi	119
40-49 gadi	121
50-59 gadi	90
60 un vairāk gadi	23

Personāla iedalījums pēc dzimuma	Skaits
Vīrieši	64
Sievietes	335

Dienests lielākos cilvēkresursus novirza Dienesta funkciju izpildei, administratīvās funkcijas tiek vadītas centralizēti, neveidojot lielu administratīvo aparātu – lielākie Dienesta resursi tiek veltīti Dienesta pamatmērķu sasniegšanai (amata grupa – politikas ieviesēji).

Personāla iedalījums pēc amata grupām	Skaitis
Augstākā līmeņa vadītāji	3
Vidējā līmeņa vadītāji	40
Zemākā līmeņa vadītāji	13
Politikas ieviesēji	298
Atbalsta funkciju veicēji	45

Izglītības līmenis	Skaitis
Nodarbinātie ar vidējo izglītību:	10
Nodarbinātie ar augstāko izglītību:	389
t.sk. pirmā līmeņa profesionālā augstākā izglītība:	7
t.sk. akadēmiskā vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība:	380
no tiem - bakalaurs (akadēmiskais grāds)	276
no tiem - maģistrs	104
t.sk. doktors	2

Personāla kustības raksturojums

2018. gadā Dienesta personāla rotācijas koeficients, kas norāda, par cik procentiem gada laikā ir nomainījies personāls, bija 24%. Salīdzinot ar 2017. gadu, personāla rotācijas koeficients palielinājies par 1%.

Personāla mainība	
Dienestā faktiskais nodarbināto skaits (uz 31.12.2018.)	399
Personāla atjaunošanās koeficients	0,11
Personāla aiziešanas koeficients	0,13
Personāla rotācijas koeficients	0,24
*Personāla atjaunošanās koeficients = pieņemto personu skaits/ nodarbināto vidējais skaits nodarbināto vidējais skaits	
** Personāla aiziešanas koeficients = atbrīvoto personu skaits/ nodarbināto vidējais skaits nodarbināto vidējais skaits	
*** Personāla rotācijas koeficients = pieņemto skaits + atbrīvoto skaits/ nodarbināto vidējais skaits	

Lielākā nodarbināto mainība 2017.gadā notikusi Rīgas reģionā esošajās Dienesta struktūrvienībās un Centrālajā aparātā – gada laikā pieņemti 46 nodarbinātie un atbrīvoti 30 nodarbinātie, kas skaidrojams ar lielākām darba un karjeras iespējām galvaspilsētā un tās apkārtnē. Būtisks iemesls tam, ka Rīgas reģionā palielinājies pieņemto darbinieku skaits, ir tas, ka, slodzes izlīdzināšanas nolūkos, liela daļa brīvo vakancu tiek pārceltas no reģioniem uz Rīgu. Viszemākā nodarbināto kustība

bijusi Kurzemes reģionā – gada laikā pieņemti trīs nodarbinātie un Vidzemes reģionā – gada laikā atbrīvoti trīs nodarbinātie. Dienesta Balvu teritoriālajā struktūrvienībā pēdējās personāla izmaiņas notikušas 2007.gadā.

ledalījums pēc amata grupām	Atbrīvotie	Pieņemtie
Augstākā līmeņa vadītāji	0	0
Vidējā līmeņa vadītāji	2	1
Politikas ieviesēji	23	32
Atbalsta funkciju veicēji	16	19
Kopā 2017.gadā:	41	52

ledalījums pēc atbrīvošanas pamatojuma	
Pēc paša vēlēšanās	16
Savstarpēja vienošanās	15
Sakarā ar termiņa izbeigšanos	3
Darbinieka uzteikums	4
Veselības stāvokļa dēļ nespēj veikt amata pienākumus	2
Sakarā ar amata likvidāciju	0
Sakarā ar pensijas vecuma iestāšanos	0
Sakarā ar ierēdņa nāvi	0
Sakarā ar pārcelšanu citā iestādē	1

Personāla karjeras izaugsme

Kopumā 2018. gadā Dienestā pārcelti 22 nodarbinātie – 63% gadījumos karjeras izaugsme bijusi vertikāla, 23% karjeras izaugsme bijusi horizontāla, 14% gadījumos karjeras izaugsme bijusi lejupvērstā.

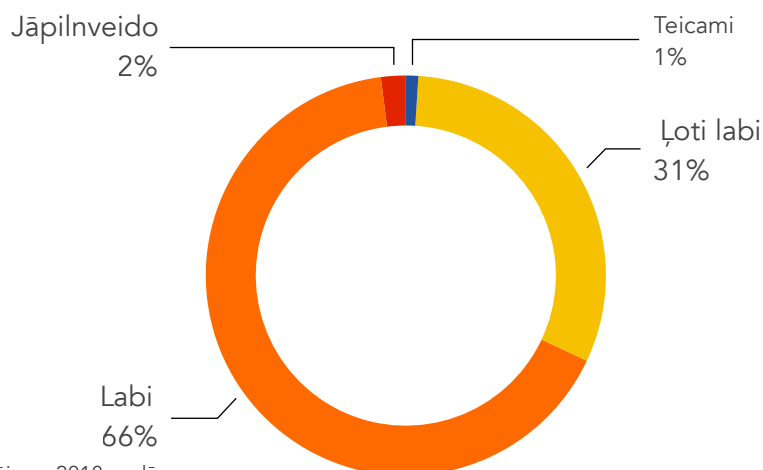
2018. gadā tika izsludināti 68 konkursi, no kuriem 42 gadījumos atlase noslēgusies ar jaunu nodarbināto pieņemšanu darbā/iecelšanu amatā, 26 gadījumos atlase noslēgusies bez rezultāta. 2018. gadā ir pilnveidots darbs personāla atlases organizēšanas jomā, t.sk. attiecībā uz pieteikumu saņemšanas formu. Ievērojot aktualizētās fizisko personu datu aizsardzības prasības, 2018. gadā tika sagatavota pretendentu pieteikuma veidlapa, kas jāaizpilda un jāiesniedz konkursu pretendentiem, tādā veidā izvairoties no liekas, atlases procesam nevajadzīgas informācijas (piemēram, dzīvesvietas adreses, personas koda) saņemšanas un tālākas apstrādes.

2018. gadā personāla atlasē uzsākts izmantot Novērtēšanas centra metodi, kas ir piemērota metode personāla atlasei darbam ar probācijas klientiem, jo tās pamatprincips ir izvērtēt nodarbināto izpratni par probācijas klientu specifiku, efektīvām darba metodēm, pastāvošajiem stereotipiem, prasmi komunicēt, kā arī motivāciju. Šie pamatprincipi ir būtiski jebkuram, kurš strādā ar probācijas klientiem.

Personāla novērtēšana

2018. gadā Valsts informācijas sistēmā „Novērtēšanas elektroniskās veidlapas informācijas sistēma” Dienesta nodarbināto darba izpildes novērtēšana veikta 394 reizes, no kurām 335 bija ikgadējās darba izpildes novērtēšanas, 40 darba izpildes novērtēšanas pirms pārbaudes laika beigām, 11 darba izpildes novērtēšanas pēc atgriešanās no ilgstošas attaisnotas prombūtnes un 8 darba izpildes novērtēšanas pēc pārcelšanas citā amatā.

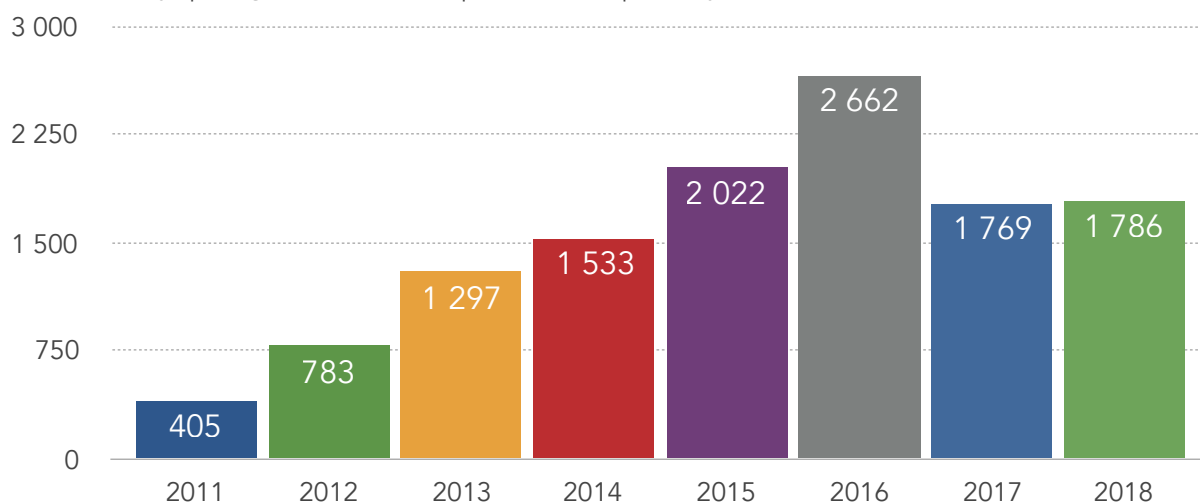
2018. gadā turpinās 2017. gada tendence – Dienesta nodarbināto darba izpildes vērtējumu rezultāti kļūst tuvāki valsts pārvaldē noteiktajam nodarbināto novērtējumu normālsadalījumam.

Personāla novērtējums 2018.gadā

Dienesta personāla mācības

2018. gadā notikuši 108 mācību pasākumi, no tiem 34 Dienesta organizēti pasākumi, 10 projektu ietvaros (Ieslodzījumu vietu pārvaldes īstenotie Eiropas Sociālā fonda projekti - Nr. 9.1.3.0/16/I/001 „Resocializācijas sistēmas efektivitātes paaugstināšana” un Nr. 9.1.2.0/16/I/001 „Bijušo ieslodzīto integrācija sabiedrībā un darba tirgū”) un 64 ārpalpojuma mācību pasākumi. Mācību pasākumos kopumā piedalījušies 1786 mācību dalībnieki (362 Dienesta nodarbinātie). Lielākais mācību dalībnieku skaits (1132 dalībnieki) bija iesaistīti mācībās par Dienesta funkcijām un komplekso funkciju mācībās (t.sk. mācībās par darbu ar dažādām mērķgrupām – dzimumnoziedzniekiem, bērniem un jauniešiem, radikalizētām personām). Atbalsta funkciju mācības, kas ietver informatīvus un kvalifikāciju paaugstinošus mācību pasākumus, apmeklēja 654 dalībnieki.

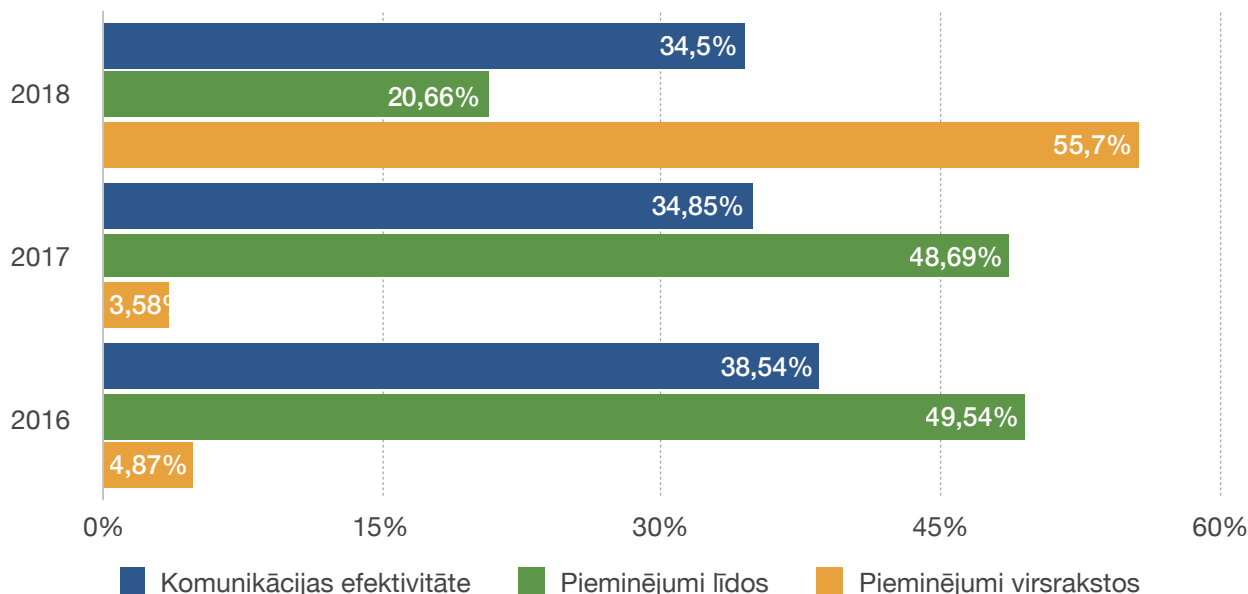
Mācību dalībnieku skaita dinamika 2011. – 2018.

2017.gadā e-mācības pabeiguši 58 darbinieki un izsniegtas 69 apliecības par e-mācību kursu pabeigšanu. 2017.gadā e-mācības pilnībā tika organizētas Moodle vidē.

Dienesta komunikācija ar sabiedrību

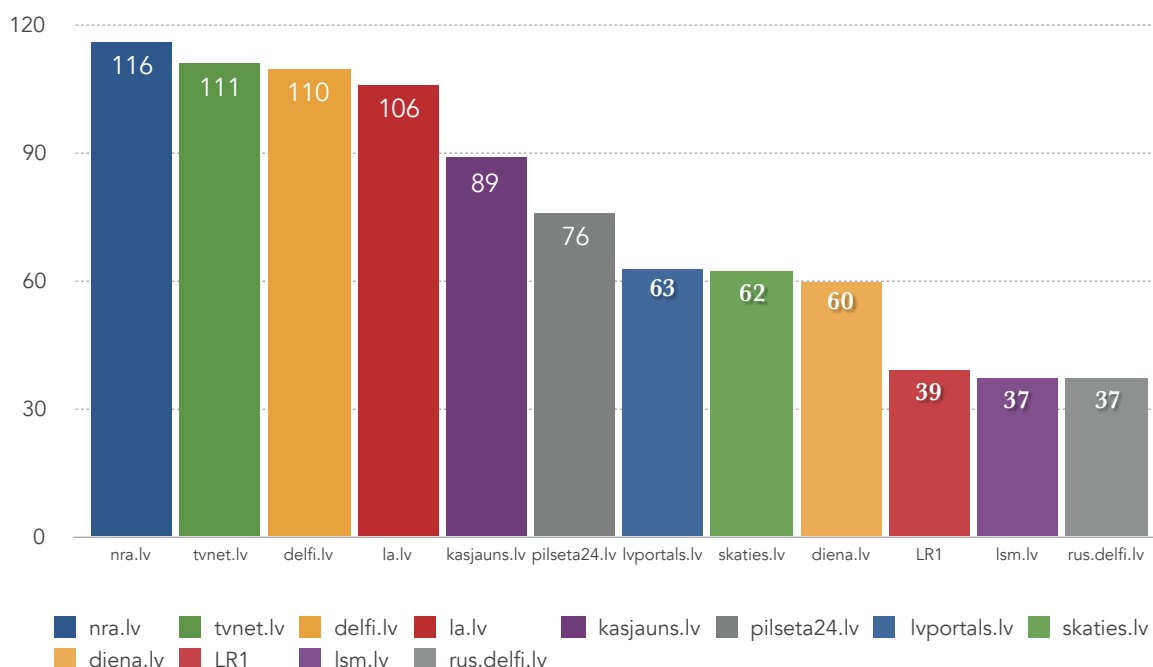
2018. gadā Dienests organizēja divas preses konferences: vienu, kas bija veltīta Dienesta 15 gadu darbam Latvijā (10. oktobrī), otru - par starpinstitūciju sadarbību atkārtotu dzimumnoziegumu un vardarbīgu noziegumu mazināšanā 2018. gada 21. novembrī. 20. februārī Dienesta vadītājs M.Papsujevičs piedalījās ESF projektu "Resocializācijas sistēmas efektivitātes paaugstināšana" un "Bijušo ieslodzīto integrācija sabiedrībā un darba tirgū" rīkotajā preses konferencē par sasniegtajiem rezultātiem 2017.gadā.

No 2018. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim Dienests piedalījās ziņu materiālu/sižetu veidošanā, kas saistīti ar probācijas jomu un sabiedrības drošību plašākā izpratnē. 2018. gadā plašsaziņas līdzekļos publicētas uzskaitītās efektīvās ziņas par probācijas jomu - 1663 reizes, savukārt par Dienestu – 915 reizes. 2018. gadā uzskaitītie efektīvie ziņu materiāli/sižeti potenciāli sasniedza 32 miljonu plašu auditoriju, kas liecina, ka gada laikā katrs Latvijas iedzīvotājs par probācijas darbu dzirdējis/uzzinājis vairākkārtīgi. 2018. gadā Dienesta komunikācijas efektivitāte bija 34,5%, savukārt 2017. gadā - 34,85%. Komunikācijas efektivitāte ilustrē Dienesta pamanāmību medijos un to, cik liela daļa no maksimāli sasniedzamās auditorijas sasniegta. Iedziļinoties kvalitatīvajā komunikācijas efektivitātes datu attiecībā, var secināt, ka 2018. gadā Dienests virsrakstos minēts 5,57%, savukārt 2017. gadā 3,58% gadījumu, un lidos vai rakstu sākumā Dienests pieminēts 20,66%. 2018. gadā, līdzīgi kā 2017.gadā, Dienestā komunikācijas jomā netika īstenotas reklāmas kampaņas vai kādas citas īpaši veidotas plašas sabiedrisko attiecību kampaņas. Vērtējot statistikas datus, var secināt, ka, neskatoties uz to, saglabājās augsta Dienesta pamanāmība plašsaziņas līdzekļos.

Komunikācijas efektivitāte

2018. gadā visvairāk publikāciju par Dienestu bija tiešsaistes medijos. Ņemot vērā tehnoloģiju tendences, tas ir pilnīgi loģiski, taču tieši tāpēc ir svarīgi iedziļināties, lai uzzinātu, kuri no tiešsaistes medijiem visvairāk atspoguļojuši Dienesta darbību. Vairāk kā 100 publikācijām par Dienestu bijušas *nra.lv*, *tvnet.lv*, *delfi.lv* un *la.lv*, savukārt vienīgais klasiskais medijs, kurš iekļuvis starp top 12 medijiem, kas atspoguļojuši Dienesta darbību, bija Latvijas Radio 1.

Publicitātē dažādos mediju segmentos (auditorija miljonos)

Publikāciju apkopojums par laika periodu no 2018. gada 1. janvāra līdz 2018. gada 31. decembrim Dienestā tika veikts ar mediju monitoringa rīku "STATION".

2018. gadā Dienesta ārējā komunikācijā tika izmantota arī Dienesta mājas lapa www.probacija.lv un oficiālie sociālo tīklu konti. Dienesta mājas lapā galvenokārt tika publicētas ziņas par aktualitātēm Dienesta darbībā, kā arī regulāri tika atjaunota informācija par projektiem, personālu u.c. Ar Dienesta Twitter kontu tika ziņots par aktualitātēm Dienesta ikdienas darbībā gan Latvijā, gan starptautiski. Atbilstoši tematikai un satura formātam, informācija tika publicēta arī Facebook kontos: "Elektroniskā uzraudzība", "Esi līdzgaitnieks jauniešiem" un Dienesta Youtube kontā.

Pasākumi sabiedrības informēšanai un izglītošanai

Papildus klasiskajai komunikācijai, 27. un 28. reizi Dienests rīkoja akciju "Cilvēks cilvēkam" Cēsu Audzināšanas iestādē nepilngadīgajiem, kuras ietvaros Dienesta darbinieki un brīvprātīgie rīkoja komandas veidošanas aktivitātes un meistarklases ar akcijas īpašajiem viesiem. 2018. gadā īpašo viesu statusā akcijās piedalījās Artis Daugins no Blue Shock Race un Tomijs Virga no Wolftrike Drifta halles. Akcijā jauniešiem bija iespēja vairāk uzzināt par izaicinājumiem, disciplīnu, neatlaidību ceļā uz mērķu sasniegšanu ar paša spēkiem.

Dienests piedalījās trijās diskusijās sarunu festivālā LAMPA. Diskusijā "Nav sliktu vai labu cilvēku" - par izaicinājumiem, ar ko saskaras jaunieši un kā sabiedrībai rīkoties, lai jaunietis savu enerģiju

ieguldītu sociāli atbalstāmu mērķu sasniegšanā un nenonāktu tiesībsargājošo iestāžu redzeslokā, diskutēja Dienesta vadītājs M. Papsujevičs, I. Radēviča Latvijas Vieglatlētikas Savienības prezidente, ceremonijmeistars R. Zeltiņš, mūziķis Ģ. Rozentāls (Ozols) un Ghetto Games vadītājs R. Elbakjans. Diskusijā "Uzticēšanās – otrā iespēja dzīvot" par to, kā sabiedrība un valsts var sadarboties, veidojot drošu vidi un veicinot savstarpējo uzticēšanos un atbalstu, diskutēja Dienesta vadītājs M. Papsujevičs, Valsts Policijas Dienestu Koordinācijas Biroja galvenā inspektore V. Pavlovska, Valsts Asinsdonoru Centra direktore E. Pole, Valsts Bērnu Tiesību Aizsardzības Inspekcijas Bērnu Tiesību Aizsardzības Departamenta direktore R. Alberga un LU profesors sociālajā psiholoģijā I. Austers. Diskusijā "Brīvprātīgi cietumā: sabiedrības iesaiste ieslodzīto atbalstam", kas bija rīkota ieslodzījuma Vietu Pārvaldes Eiropas Sociālā fonda projekta "Bijušo ieslodzīto integrācija sabiedrībā un darba tirgū" (ID Nr.:9.1.2.0/16/I/001) ietvaros par brīvprātīgo darbu ar cilvēkiem, kas izdarījuši likumpārkāpumus, tostarp ar ieslodzītajiem, palīdzot viņiem mainīties, sniedzot atbalstu un iedrošinājumu, diskutēja Dienesta un Ieslodzījuma Vietu Pārvaldes brīvprātīgie.

Popularizējot savu tēlu, darbības jomu un vērtības, kas veido Dienestu, 2018. gadā Dienests piedalījās arī karjeras izglītības programmā "Ēnu diena", akcijā "Lielā talka", akcijā "Uz savu skolu" un akcijā "Atvērto durvju diena".

2018.gadā plānotie pasākumi

Izvirzītie uzdevumi

- Attīstīt uz efektīvu finanšu un cilvēkresursu plānošanu vērstu personāla politiku.
- Veicināt inovatīvu pieeju ieviešanu recidīva un tā risku mazināšanai darbā ar probācijas klientiem.
- Ieviest iekļaujošas darba metodes plašākai sabiedrības iesaistei darbā ar probācijas klientiem.
- Galvenie uzdevumi 2019.gadam
- Pilnveidot un nostiprināt praksē darbības procesus atbilstoši jaunai Dienesta organizatoriskajai struktūrai.
- Paaugstināt sabiedrības iesaisti izlīguma procesos – panākt, ka 2019.gadā izlīguma brīvprātīgie starpnieki vada 20% no izlīguma sēdēm.
- Ieviest praksē grozījumus Kriminālprocesa likumā, kas ar 2019.gadu nosaka obligātu izvērtēšanas ziņojumu sagatavošanu par nepilngadīgajiem apsūdzētajiem.
- Nodrošināt piecu uzraudzības un atbalsta līmeņu pieejas padziļinātu integrēšanu uzraudzības un izvērtēšanas ziņojumu funkcijās, t.sk. līdzšinējās prakses pārskatīšanu attiecībā uz uzraudzības intensitāti.
- Pārskatīt darba pieeju kopumu (metodes, normatīvais regulējums, darbinieku apmācību sistēma) ar bērniem un jauniešiem Dienesta funkciju ietvaros.

Plānotie pētījumi un sadarbības projekti

Pētījumi

2019.gadā ir plānots turpināt 2018.gadā iesākto pētījumu par probācijas klientu noziedzīgo nodarījumu recidīvu, padziļināti analizējot izpētes pirmajā posmā konstatētās atšķirības un ar tām saistītās pazīmes. Tāpat 2019. gadā ir plānots veikt izpēti par dzimumnoziedznieku lietu vadību, kā arī īstenot Valsts probācijas dienesta nodarbināto apmierinātības pētījumu.

Projekti

Kā projektu partneris 2019.gadā Dienests kopā ar Ieslodzījuma vietu pārvaldi un Nodarbinātības valsts aģentūru turpinās īstenot Eiropas Sociālā fonda atbalstītos projektus "Resocializācijas sistēmas efektivitātes paaugstināšana" un "Bijušo ieslodzīto integrācija sabiedrībā un darba tirgū", kuru mērķi ir paaugstināt resocializācijas sistēmas efektivitāti un veicināt bijušo ieslodzīto integrāciju sabiedrībā un darba tirgū. Projektu ietvaros ir paredzēts īstenot vairākus pasākumus, kas palīdzētu bijušajiem ieslodzītajiem vieglāk integrēties sabiedrībā pēc atbrīvošanas no ieslodzījuma un samazinātu iespēju veikt prettiesiskās darbības atkārtoti, kā arī palīdzētu viņiem efektīvāk integrēties darba tirgū. Plānotos pasākumus īstenos Ieslodzījuma vietu pārvaldes un Dienesta darbinieki, bet atsevišķos pasākumos plānots iesaistīt brīvprātīgos, kā arī pašvaldību un nevalstisko organizāciju darbiniekus, kuri strādā ar ieslodzītajiem vai bijušajiem ieslodzītajiem. Projekta pasākumos plānots iesaistīt ieslodzītos un bijušos ieslodzītos, kā arī bijušo ieslodzīto ģimenes locekļus.

2019. gadā Dienests turpinās īstenot Eiropas Reģionālās attīstības fonda Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 2.2.1.1. pasākuma "Centralizētu publiskās pārvaldes IKT platformu izveide, publiskās pārvaldes procesu optimizēšana un attīstība" projektu Nr. 2.2.1.1/17/I/011 "Probācijas klientu uzskaites sistēmas pilnveidošana". Projekta mērķis ir nodrošināt Probācijas

klientu uzskaites sistēmas (PLUS) darbību E-lietas programmas kontekstā attiecībā uz Dienesta iesaisti kriminālprocesa virzībā un soda izpildē, samazinot dokumentu plūsmas laiku un uzlabojot Dienesta darba efektivitāti ar elektronisko risinājumu palīdzību. Projekta realizēšanas mērķi ir PLUS pilnveide E-lietas programmas kontekstā, risinot dokumentu plūsmas elektronizācijas problēmas starp procesā iesaistītajām iestādēm un nodrošinot elektroniskos pakalpojumus probācijas klientiem. Projekta sadarbības partneri: Tiesu administrācija, Ieslodzījuma vietu pārvalde, Prokuratūra, Izglītības un zinātnes ministrija, Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija, Rīgas pilsētas pašvaldība. Projekts tiks īstenots 36 mēnešu laikā un projekta noslēgums plānots 2021.gada janvārī.

Valsts probācijas
dienests